

ARADI KÖZLÖNY

Administrator delegat:
Dr. STAUBER JÁNOS

ARAD, ANUL 53. No. 225,
1938 október 7., péntek.

Redactor responsabil:
SZ. JAKAB GÉZA

Proprietar: Societatea Anonimă p. editura ziarului Arad Közlöny, Inreg. in Reg. Publ. Periodice sub No. 146—1938. Trib. Arad.

Pergőtüzben

Állott napokon keresztül a Chamberlain-kormány a londoni alsóházban, hogy végül is sértetlenül kerüljön ki belőle. Kiderült, hogy a fegyveripari érdekeltségek nemcsak a hadszíntereken, hanem a parlamenti padsorok között is értenek hozzá, hogy kifejezésre juttassák érdekeiket és a világ ámulva hallhatta, hogy mily kevés kendőzés, mily csekély keresettség szükséges hozzá, hogy bárki elmondhassa a maga, — vagy a más, — véleményét a demokrácia nagy hagyományú angol fórumán. Más kérdés, hogy mit szól hozzájuk a világ . . ?

Duff Cooper, Lloyd George, Attlee s legutóbb Winston Churchill vállalták a szerepet, hogy ellenszemet fújjanak a Chamberlain kormány briggjének vitorláinak alá: hátha azt hiszi a világ, hogy megváltozott a széljárás . . ? Azt próbálták megmagyarázni és elhítenni a kulturáltak ellenszegülő értelmével, hogy hibát követett el a kormány jelenlegi tiszteletreméltó elnöke, amidőn nem hagyta, hogy a berchtesgadener tárgyalásokat követőleg Európa háboruba sodródjék és a férfiak millióit vér- és „acélfürdőbe”, majd meszesgödörökbe dugják, a polgári lakosság frontmögötti városait és falvait légbombázásoknak tegyék ki és nem hagyta, hogy végül is kissé megürrülhessenek a fegyveripari nagyüzemek tulszűfolt raktárai, amelyekre pedig oly nagy szükség volna a részvények tőzsdéi árfolyamértékének és az osztalék harmonikus fokozásának szempontjai érdekében. Nem titok ugyanis, hogy a mai angol ellenzék kitűnő vezérével igen közeli érdekeltségekkel rendelkezők az üzleti spekulációknak ezen a területén és nyilván őszinte volt a válasza Winston Churchill, amidőn azt mondta az alsóház néma padsorai előtt, hogy „elszomorodott szívvel nézem a mai generációt, amely nem hasonlít a régi jó idők angol népéhez”, de reméli, hogy „talán születni fog egy új nemzedék, amelyet harci szellem hat át majd és amely hasonló esetekben fegyverhez nyúl és vérét áldozza a szabadságért és a függetlenségért”. Továbbá azért, hogy ez alatt Winston Churchill annál derültebb szívvel vágdoshassa kies themzепarti otthonában a részvények kuponjait.

Nos, dermedt, jeges csend fogadta Churchill szavait az alsóház ülésén, mint ahogyan dermedten fogadta a civilizált világ is e tiszteletes politikai bátorságának megnyilatkozását. Tisztelet a bátorságnak, még akkor is, ha nem ért véle egyet az életéhez ragaszkodni kívánó mai nemzedék. Ha Churchill el is felelte, a mai nemzedékek annál kevésbé, hogy mi volt a legutolsó háború a győztesek és a legyőzöttek számára egyformán és nem felejtettük el azt sem, hogy mit profitált közben a nemzetközi nehézipar, amely ma oly szívettpősen téveszti össze üzleti jelszavait a heroizmussal, a demokráciával, továbbá a nagy európai tömegek kijózanult gondolkodásával. Az angol alsóház aránylag nagy többséggel tette túl magát a háborút-síró szent öregek sírámain, mint ahogyan London városa is inkább Chamberlain választotta diszpolgárának és nem Duff Cooper, vagy Churchill. Ugy látszik, az izlések alaposan megváltoztak Angliában is az elmúlt évtizedek alatt és a gusztusról — „de gustibus” — mi sem vitatkozunk.

Külön szlovák kormányt kívánnak a szlovák ellenzéki pártok Prágától

Autonom alapon intéznék Szlovákia ügyeit a zsolnai határozat szerint. — Nagyjelentőségű angol—olasz tárgyalások Rómában

Megkezdte a német hadsereg a negyedik szudéta-zóna átvételét

Prága. (Rador.) Az éjszaka folyamán az új Sirovy-kormány minisztertanácsot tartott, amely éjféltől 1 órától reggel fél nyolc óráig húzódott el. A minisztertanácsban Carel Husarek tábornok közmunkaügyi miniszter és a

müncheneri egyezmény értelmében kiküldött nemzetközi bizottság csehszlovák képviselője, beszámolt azoknak a határsávoknak kijelöléséről, amelyeket október 7—14. között német csapatok foglalnak el.

A kormányválság miatt késik a prágai válasz a magyar jegyzékre

A Reuter ügynökség a magyar kormány jegyzékének sorsával kapcsolatban a következőket közli: Annak ellenére, hogy a magyar kormány a tegnapi napot jelölte meg Prága válaszána megadására, ennek el kellett ma-

radnia, mert a csehszlovák kormány a kormányválság miatt nem szerkeszthette meg válaszáat. Azt hiszik, hogy ezt Budapest is belátja és elismeri, hogy az új csehszlovák kormánynak haladékat kell biztosítani a válasz megfelelő előkészítésére.

Megegyeztek a szlovák pártok a prágai kormánnyal

Prága. (Rador.) A szlovák pártok Zsolnán tartott közös tanácskozásán, amelyen a néppárt és a kommunista párt is résztvett, egyezmény létesült Hodzsa terve alapján, amely a következőket tartalmazza:

1. A szlovák nemzeti önállóság elismerése.
2. Szlovákiában a szlovák nyelv, mint hivatalos nyelv szerepe.
3. Szlovák képviselőház alakítása
4. Autonom szlovák kormány alakul, amely összeköttetésben áll majd a prágai parlamenttel.

A zsolnai határozatról a továbbiakat jelentik Prágából: A szlovák párt és a szlovák néppárt ügyvezető bizottsága értekezletet tartott Zsolnán és elhatározta, hogy egységes arcvonalat teremtsen a szlovák önkormányzat lehető legrövidebb időn belül való kivívása érdekében, amely valóban a cseh és szlovák dualisztikus államformát hozza létre, amint annak idején az osztrák—magyar monarchia működött. A szlovák önkormányzat elfogadná a közös köztársasági elnöki méltóságot, a közös véderő minisztériumot, a közös pénzügyminisztériumot és esetleg a közös igazságszolgáltatást is. A szlovák kormány, amelynek viszonyát a prágai kormánnyal utólag állapítanak meg, minél gyorsabban megalakítandó és abban öt miniszter venne részt, három a szlovák néppárt, egy-egy pedig az agrár és a szlovák nemzeti párt részéről. Lehetséges, hogy

a szlovák néppárt a maga részéről a következő képviselőket küldi az első önálló szlovák kormányba: Tisso, Sokol és Tibor politikusokat. A közös szlovák arcvonal létrejöttéről szóló megállapodást az est folyamán közölték Prágával és a jelek szerint a csehek azt elfogadják.

A Rador értesülése szerint a Reuter ügynökség megerősítette a zsolnai értekezletnek azt a határozatát, hogy a szlovákok a cseh államszövetség keretében teljes önkormányzatot kérnek.

Prágából jelentik, hogy a cseh minisztertanács dr. Tiso Józsefet, a Hlinka párt alelnökét, a szlovák néppárt mérsékelt csoportjának vezetőjét, szlovák miniszterre nevezte ki. A kormány felszólította Tisót, hogy nevezze meg azokat a munkatársait, akikkel szlovák kormányt alakíthatna. Tiso és munkatársai csütörtökön este megbeszélésre ültek össze.

A német csapatok a negyedik övezetben

Berlin. (NTI.) Csütörtök reggel megkezdődött a negyedik övezet megszállása a német csapatok által és a déli órákig a szudetavidék teljes megszállása befejeződik. Most derült ki, hogy a második számú zóna elfoglalása nem történt meg zökkenő nélkül. Több helyen a csehek késlekedve vonultak ki, mert a Reichenbergből a cseh területek felé vezető utakon a csapatok összetorlódtak és akadályozták elvonulásukat a benzin hiányában veszteglő ágyuk és harci kocsik hosszú sora. A negyedik számú övezetből csak ma hajnalban vonultak

Hivatalosan megállapítják, hogy a következő városok vannak abban az utolsó zónában.

amelyet a német csapatok október hetediké és tizedike között megszállnak: Neutisein, Troppau, Hangst, Morva-Trsban, Zwittau, a Rokittaz-hegység, Rieshebel, valamint az Óriáshegység területén: Reichenau, Kaltenau, Gabloncz és Reichenberg. Ezenkívül Leitmeritz és Nobosicz, valamint a szenterületek. Dux, Brüx városokat szintén megszállják. A megszálló hadsereg egészen Pilsen város határáig hatol, de a Skoda művek híres városa nem jut a németeknek, hanem csak a várostól nyugatra fekvő elővárosa. Keleti irányban megszállják Reichenstein, Winterberg, Prahaticz, Cseh-Kruman, Gratzen-és-Ujbisztricza városokat.

Gyomor-
és bélbetegségek ellen

GASTRO D.

kapható minden
gyógyszertárban és
drogériában

A spanyol kérdés megoldása

Róma. (Rador.) A Reuter ügynökség diplomáciai szerkesztője beavatótt helyről szerzett információ alapján azt írja, hogy a spanyol polgárháború felszámolása inkább diplomáciai, mint katonai úton fog történni. Franco tábornok gyors győzelmeire már senki sem számít és Olaszország 10 ezer önkéntesét visszahívta, hogy az angol-olasz egyezmény életbe lépésénél hamarabb fel fogja kérni a francia kormányt, zárja le a pireneusi határokat és ne engedjen semmiféle katonai segítséget eljuttatni a barcelonai kormánynak és küldjön diplomáciai megbízottat Burgosba. A barcelonai kormány helyzete elég erős ahhoz, hogy Franco tábornok ne győzedelmeskedjen rajta és a külföldi nagyhatalmak befolyására minden valószínűség szerint létre lehet hozni az egyezményt.

Csütörtökön reggel politikai körökben az a hír terjedt el, hogy Mussolini a legközelebbi órákban történelmi jelentőségű nyilatkozatot tesz és bejelenti, hogy a négy nagyhatalom:

Anglia, Franciaország, Németország és Olaszország megegyezett a spanyol kérdésben.

Lord Perth római angol nagykövet és Ciano gróf tegnapi találkozásuk során véglegesen összeegyeztették az angol és az olasz álláspontot a spanyol probléma megoldására nézve. Róma hozzájárult ahhoz, hogy a leg sürgetőbbben megkezdje a spanyol nemzeti hadseregben harcoló olasz önkéntesek hazaszállítását. Tizenöt ezer olasz önkéntes hír szerint már Cadix kikötőjében várja az indulást. A visszamaradt olaszokat pedig naponta 500-as csoportokban szállítják el.

Chamberlain miniszterelnök részletes tervet juttatott el Mussolinihez a spanyol polgárháború felszámolása ügyében.

A terv alapja az az elgondolás, hogy a harco-

kat azonnal beszüntetik és a kibontakozás megkönnyítése céljából haladéktalanul semleges spanyol kormányt alakítanak.

Egyébként Mussolini tegnap bucsukihallgatáson fogadta Chwałkowsky volt római csehszlovák követet, akit külügyminiszterre neveztek ki.

A Daladier-kormány sikere a szenátusban

Páris. (Rador.) A szenátusban tegnap délután kezdődött meg a pénzügyi felhatalmazási javaslat vitája. Marchandoux kiemelte, hogy a kormány visszautasítja a pénzhigitás és a fizetési eszközök ellenőrzésének tervét. A Francia Bank kölcsöneit az állam nem vette igénybe mindaddig, amíg a nemzetközi helyzet erre nem kényszerítette. Mindazonáltal a kormány nem folyamodott a fizetési haladék elrendeléséhez. A szeptemberi állami bevételek 12.8 milliárd frankot értek el, az előirányzott 4.6 milliárd frankkal szemben. A kormány megfelelő intézkedéseket tett a helyzet további javítása céljából és ezért a parlamenttől felhatalmazást kér.

Daladier miniszterelnök beszéde során többek között hangsúlyozta, hogy bár több mint 1 millió francia férfit mozgósítottak, a megállapított kereteken túl egyetlen centimet sem vett fel a kormány a Francia Banktól. A miniszterelnök ezután rámutatott azokra az okokra, amelyek szükségessé teszik a pénzügyi felhatalmazás megadását. A szenátus Daladier beszéde után egy szakaszból álló felhatalmazást törvényt 280 szavazattal 2 ellenében elfogadta.

Ki lesz Benes utóda?

Prága. Benes volt köztársasági elnök lemondása után négy elnökjelöltől beszélnek politikai körökben. A legkomolyabb esélyei Ne Metz Antalnak, a prágai cseh egyetem 67 éves történelem tanárának van. A második helyen

dr. Beran Rudolf, a tanyai ispánból parasztdiktátorrá lett szövetkezeti vezér áll. A harmadik jelölt Sirovy miniszterelnök, de meglehetősen sok esélye van Hodzsának is.

Az United Press jelenti: Itteni politikai körök értesülése szerint Benes csehszlovák köztársasági elnök lemondása a cseh kormány kivánságára történt. A kormány úgy látta, hogy Benes személye komoly akadálya ama törekvések megvalósításának, amelyek arra irányulnak, hogy Csehszlovákia jóviszonyt teremtsen politikai és gazdasági téren összes szomszéddal. Eppen ezért az új csehszlovák állam szertartásából legjobb megoldás volt Benes távoztása, mert az ő németellenes politikája kudarcot vallott.

A tegnap reggel megjelent francia lapok Benes lemondásáról hosszabb cikkeket írnak. A Petit Parisien így ír: A hozzánk mindig hűséges Benes, aki legjobb barátunk volt, lemondott és ez az esemény a legnagyobb szomorúsággal kell, hogy eltöltsön minden franciát. Távoztása az európai politika színpadjáról rendkívül megindító esemény és az áldozatot, amit hozott, országának lakosai is átérzik. Egy nagy európai államférfi vonult vissza. Benes konstruktív és intelligens munkájával hozzájárult a háború utáni világ újjáépítéséhez és mindig előharcosa volt a népek között békés együttműködésnek. A legszebb címet, amit Benesnek adni lehet az, ha a „béke megmentője”-nek fogják nevezni.

A Le Jour kijelenti, hogy nem volna kívánatos, ha Benes távoztása következtében a német birodalom előtt nyitva lenne az út becsúgyainak kijelentésére.

A L'Epoque szerint Benessel Franciaország egyik legjobb barátja távozott. Az új Csehszlovákia a német birodalom vonzókörébe került. Mikor és hogyan fog végződni az öreg Európa összeomlása.

Benes a Nobel-békedíj jelöltje?

Newyork. (Rador.) A ma reggeli lapok a legnagyobb elismeréssel méltányolják Benes magatartását. A válság utolsó napjaiban tanúsított magatartása — írja az amerikai sajtó — a béke fenntartásának leglénvegesebb körülmé-

Hallgassa meg a legújabb 1939-es PHILIPS-RÁDIÓKAT!

4 lámpás super 9400 lei. 5 lámpás super 13.850 lei. 15 havi részletfizetésre is.

Kizárólagos bemutató: **Philips-rádiószalon Rosenfeld Géza** Telefon 12-25

A legszebb autó

Írta: HENRI BERNAY

Mikor kiléptek a vendéglőből, Albert és Suzanne földbe gyökerező lábbal álltak meg: A járda melletti csodálatos sportkocsi vesztegelt.

— Ó, milyen gyönyörű! — rebegte Suzanne. Az autó csakugyan gyönyörű volt. Karcsu, hosszú, az áramvonalasság legújabb vívmányai szerint való, világosszürke lakkozása olyan hibátlan volt, mint valami finom porcellán. Mint valami megszelídített állat, simult a járda mellé. Albert fűtyentett:

— Ez már döfi! Ilyen szép kocsit még nem láttam.

Kora reggel indultak el Párisból, a délelőttöt a közeli erdőben töltötték és most, ebéd után, visszaindultak az erdőbe. De nagyon meleg volt és lustuló kedvüket még jobban elrontotta a gyönyörű autó látványa. Albert egészen beleveszett az autó szemléletébe, míg Suzanne meg nem rántotta karját:

— No, gyerünk, az ilyen tragacsot nem nekünk találták ki.

Az erdő sűrűjében visszatért jókedvük. Neki láttak virágot szedni s egy óra múlva, mikor Suzanne már alig tudta tartani a rengeteg virágot, leültek az út szélére pihenni. Egy idő múlva Albert megszólalt:

— Ideje lesz, hogy induljunk, ha helyet akarunk kapni az autobuszban.

— Ó, ha egy olyan kocsink volna! — emlékezett a sportautóra Suzanne.

Ebben a pillanatban motorzugás hallatszott:

— Hipp-hopp! Isten csodát tesz! — nevetett Albert.

Abban a pillanatban már fel is tűnt a kanyarodónál a csodálatos szürke sportautó s mikor közelükbe ért, lassított, majd megállt. Elképedve bámulták. A kocsi vezetője nem láthatta őket, egy bo-

kor mögött ültek. Kiszállt a kocsiból és mögéje ment, mintha keresne valamit. Albert és Suzanne ekkor felálltak és a kocsi tulajdonosa, aki kezében az autó számtáblájával jött előre, észrevette őket. Kicsit megrezent:

— Mit keresnek itt? — kérdezte idegesen.

— Virágot szedtünk, — felelt Suzanne nyíltan — milyen szép a kocsija!

A férfi egy pillanatig gondolkodott, azután elmosolyodott:

— Ha Párisba akarnak menni, felvehetem magukat.

— Ez igazán kedves öntől, — felelt Albert, miután Suzanne lelkesen megszorította a karját — igazán kedves. Ha nem zavarjuk...

— Ó, van itt hely bőven, — felelt az autós. Suzanne a közepre vették és elindultak az erdei országúton.

Mikor kiértek a szabadba, egy falu első házai látszóttak. Az autó vezetője hirtelen kanyarodott balra. Suzanne csodálkozva megjegyezte:

— Nem az országúton megyünk?

— Erre rövidebb, — felelt az autós — remélem, nem sietnek.

— Nem, — felelt Suzanne — nagyszerűen megy a kocsija.

— Még nem merek vele gyorsan menni, — uj, nem ismerem, — válaszolt a fiatalember.

A kocsi egy még keskenyebb mellékútra fordult be, azután ismét kijutottak egy nagyobb útra. Ekkor ismét házak tűntek fel. A fiatalember gyorsított. A falu szélén néhány csendőr állt és intégettek. A fiatalember teljes gázt adott és átszáldott a falun.

— Gyorshajtás miatt akartak megállítani — magyarázta.

Mikor kiértek a faluból, a kocsi az első utkereszteződésnél letért a párisi útról. Hamarosan észrevették, hogy most már ellenkező irányban haladnak. Albert kicsit furcsálni kezdte a dolgot és

megszólalt:

— Bocsásson meg, uram, ön nem Párisba igyekszik?

A fiatalember nem felelt. Hirtelen észrevették, hogy két motorkerékpáros rendőr szegődött nyomukba. A kocsi felvonított. 100, 110, 120 kilométerrel futott és a rendőrök elmaradtak.

— Hülye! — fordult ekkor a fiatalember Alberthez — nem látod, hogy üldöznek?!

— De hát akkor miért vitt magával bennünket? — kérdezte Suzanne.

— A virágaid miatt, babám. Mert az ártatlán benyomást kelt. De ugylátszik, nem segített, túl sok erre a telefon... — ebben a pillanatban hirtelen lefékezett: az út közepén két csendőr állt. Kiugrott a kocsiból és egy pillanat múlva már eltűnt az erdőben.

A csendőrök kihallgatták Albertet és Suzanne-t. Elhitték nekik, hogy csakugyan nem volt rézsűk az autó ellopásában. Megtudták, hogy negyedórájársnyira van a vasútállomás, onnan három óra alatt Párisba érhetnek.

— Azért még se sajnálom! — jelentette ki a vonaton Suzanne hosszas hallgatás után. — Olyan volt az egész, mint egy fejezet egy detektívregényből. És utóvégre mégis csak gyönyörű sétatánc kocsizást tettünk abban a remek kocsiban!..

CORSO: 5, 7.15 és 9.15 órákor.

Tel: 20-65

Bolváry Géza rendezése:

Élnivágyó lányok

(Mädchenpensionat)

ANGELLA SALLOKER, ATTILA HÖRBBIGER és E. von THELMANN
Színes, zenés Micky-Maus pótkép, STOKOVSKY paródiája.
Uj htradó.

nve volt. A Newyork Times azt írja, hogy Benes lemondása jelképnek felel meg, nemcsak azért a tragédiáért, amely országát sújtotta, hanem annak a rendszernek megszűnése miatt is, amelytől léte függött. Magatartása fel kell, hogy ébressze azoknak a nemzeteknek lelkiismeretét, amelyek megcsönkítették Csehszlovákiát, hogy megmentsek a világot a háboru borzalmaitól. A demokratikus nemzetek kötelessége, hogy kiterjesszék kereskedelmi kapcsolataikat Csehszlovákiával és legalább így ellen szolgálatot nyújtsanak az országnak azért az áldozatért, amelyet meghozott.

A Times csütörtök reggeli száma H. G. Wellsnek, a kiváló angol írónak levelét közli, amelyben a világhírű szerző az idei Nobel békédíjnak odaitélését Benes Eduárd, a lemondott csehszlovák államfő javára kéri. „Az elnök, hála bölcsességének és önmérsékletének, megmentette a világ nyugalmaát.”

Svédországban szintén mozgalom indult meg, hogy az idei Nobel békédíjat Benes Eduárdnak, a lemondott csehszlovák államfőnek ítélik oda. A mozgalom egyre jobban tér hódít és a lapok szerkesztősei mind nagyobb számban kapnak a közönség köréből ilyen természetű leveleket. (Rador.)

A magyar-oseh határincidensek

Prága. (Rador.) A Reuter ügynökség jelenti: Irregularis magyar csapatok vonultak be csehszlovák területre és több falut megtámadtak. A magyar katonai hatóságok parancsot adtak ki, hogy ezek a csapatok magyar területre vonuljanak vissza. Az összeütközések során többen el estek és megsebesültek.

Itt írjuk meg, hogy Lord Robert Cecil, az angol felsőházban tegnap kérdést intézett a kormányhoz, hogy az angol garancia érvénybe lép-e, akkor, ha Csehszlovákiát magyar támadás érné? Lord Stanhope a kormány nevében így válaszolt: — „Minden bizonnyal, ha nem provokált támadásról van szó.”

A német álláspont érvényesült a szudéta-német területi kérdésekben

A Reuter jelentés szerint az október 10-ig a németeknek átadandó szudetanémet területek határainak kijelölésénél igen komoly nehézségek merültek fel.

A szudetaterületek határainak kijelölésével megbízott bizottság szerda délutáni ülésén elfogadta a német álláspontot és úgy döntött, hogy október 7. és 10-ike között azok a szudetanémet területek adandók át, ahol a szudetanémet lakosság arányszáma ötvenegyszázaléknál nem kisebb. A bizottság elvetette a csehszlovák kormány azon ajánlatát, hogy német többséggel rendelkező területeknek csak azokat tekintsék, ahol a szudetanémet lakosság arányszáma 70 és 75 százalék.

Genf. A Népszövetség mellett működő állandó csehszlovák hivatalos sajtóiroda közli, hogy a csehszlovák kormány ma éjszaka rendkívüli ülést tartott, hogy felülvizsgálja annak a bizottságnak a határozatát, amely nagykövetekből áll és Berlinben ülészet. A bizottság feladata kijelölni annak a területnek a határát, amelyet október 10-ig foglalnak el a németek. Ezeknek a vidékeknek a kijelölése nem volt meghatározva Münchenben és azoknak elfoglalása érzékenyen érinti a csehszlovák nemzetgazdaságot és a szabad közlekedést. A kormány részletesen átvizsgálta a bizottság határozatát. A kiadott hivatalos közlemény rámutat arra, hogy a német birodalom részéről kiküldött bizottsági tagok Berlinben olyan területi követeléseket jelentettek be, amely etnikai szempontból eddig nem is jöhetett számításba és most a német megbízottak csak azért akarják ezeket a vidékeket a birodalomhoz csatolni, hogy minél nagyobb területeket foglaljanak el, amelyen ipari központok és gazdag városok vannak. Ezek a vidékek és városok a hivatalos jelentés szerint, etnikai szempontból tiszta cseh vidék, vagy legalább is a lakosság többsége csehszlovák nemzetiségű. Következésképp a német szakértők most ugyanazt a jogot igyekeznek megvonni a csehektől, amelyet a szudetanémetek részére kiváltak.

Chamberlain London diszpolgára

Londonból jelentik: Az angol főváros vezetője zárt ülést tartott, amelyen Chamberlain miniszterelnököt London diszpolgárságával tisztelték meg. A határozat indokolása szerint Chamberlain olyan érdemeket szerzett a béke megmentése érdekében, amelyet arany betűkkel kellene feljegyezni a világ történelmében.

Egy egészséges bőr...

gyermekének legnagyobb fontossággal bír. Használjon tehát

NIVEA-GYERMEKSZAPPANT

amely a bőrt tisztítja, anélkül hogy megtámadná. „Eucerin” tartalma erősíti a bőrszöveteket.

Ára
Lei 20.-

A teljes gyermekápoláshoz szükséges továbbá:
NIVEA-gyermekpuder és NIVEA-gyermek-krem

Gazdasági béke

A német lapok foglalkoznak azokkal a gazdasági kilátásokkal, amelyek a szudetanémet területeknek a német birodalomhoz való csatolásával adódnak. A Danziger Vorposten, amelyet a német külügyminisztériumban nagyvonalúan értékelnek, azt írja, hogy a szudetanémet vidékek átcsatolása következtében Németország és Csehszlovákia között igen szoros gazdasági kapcsolatok létesülhetnek. A Kölnische Zeitung a politikai béke után a gazdasági béke lehetőségeit taglalja. A lap szerint a gazdasági versenyben a versenyző feleknek teljes egyenlőséget kell biztosítani.

Hitler: A német nép megőrizte hidegvérét

Tegnap este nyolc órakor a Sportpalastban nagy népgyűlést tartottak abból az alkalmából, hogy megkezdtek a téli segélyek kiosztását. Göbbels dr. propaganda miniszter bejelentéssel kezdte. Kifejtette, hogy Hitler legutóbbi győzelmei után németországi ellenségei is azok táborához csatlakoztak, akik a kancellárt

csodálják.

Hitler kancellár rámutatott arra, hogy a legutóbbi győzelmeket csak az összes németeknek a nemzeti szocialista közösségbe való tömörülése révén lehetett elérni. A kancellár köszönetet mondott Chamberlain és Daladier miniszterelnököknek, akik hozzájárultak a szudetanémet kérdés békés megoldásához. A német nép a válságban megőrizte hidegvérét, Németországra az a becsületbeli kötelesség hárul, hogy a szudetanémet vidékeken uralkodó borzalmas nyomort megszüntesse.

Benes elhagyta Prágát

Prágából jelentik: Csütörtök délután négy órakor Benes lemondott köztársasági elnök elutazott Prágából és Lanaba utazott, ahol megkoszorúzták Massaryk sírját.

Szakaszonként történik Teschen elfoglalása

Lenyvel hivatalos körök jelentik, hogy Teschen Sziléziának a lengyel csapatok által történő elfoglalása szakaszonként történik és október 11-én befejeződik.

Tömegkatasztrófa egy japán szénbányában

Tokió. (Rador.) A yubari szénbányában borzalmas robbanás történt, amelynek következtében 300 munkást maga alá temetett a beomlott földréteg. Száz bányászt már sikerült kiszabadítani.

Leleplezték a falbontó aradi trafikrabló felbujtóját

Szenzációs új fordulat az elfogott betörő bűnügyében

A Bleier Árpád-féle, Matei Corvin-uccai trafikbetörés ügyében őrizetbe vett Grümmer Ferenc kihallgatását csütörtök délelőtt folytatta Marcu Viorcel rendőrkapitány, a bűnügyi osztály főnöke, valamint Pop Ioan, a nyomozóosztály csoportvezető detektívje. Grümmer Ferenc a több napi ellenmondó vallomások után pénteken délelőtt teljesen belevarodott a rendőrtisztviselők által feltett kereszt-kérdésekbe és részletes vallomást tett. Elmondotta, hogy egy belvárosi trafikos felbujtására tört be Bleier Árpád trafikjába, ahol előzőleg terepszemlét tartott. Vallomása szerint a betörés utján szerzett cigarettákból csak keveset tartott meg, míg a többi dohányárut a römikövekkel, a játékkártyákkal és az öngyújtókkal, valamint a közel 30 ezer lei értékű váltókkal együtt felbujtójának adta át, aki ezért havi járandóságot biztosított részére.

A szenzációt keltő bejelentés után Marcu Viorcel rendőrkapitány és Pop Ioan csoportvezető azonnal a felbujtással vádolt trafikos üzletébe mentek. A trafikos elsápadt, amikor a rendőrtisztek köztölték jövetelük célját: házkutatást tartanak. A dohánytözsde ekéinte szabadkozott, de később beismerte, hogy kisebb mennyiségű dohányárut vásárolt Grümmer Ferencről. A kérdések pergőtüzében a dohánytözsde ellentmondásokba keveredett, majd beismerte, hogy a lopásból származó holmik egy részét elégette, a többit a szemébe dobta és azt elvitte a szemétes.

A nyomozást végző Pop Ioan ezért a személerakodó telepre ment és átkutatta a környéket. A szemétdombok között valóban több cigarettát és

kártyát leltek, de a römiköveknek és a váltóknak nyomát sem találta. Miután a römiköveket elégetni nem lehet és a szemétket sem találták meg, azzal vádolják a trafikost, hogy azt elrejtette. Ezért a rendőrség őrizetbe vette és újabb kihallgatás alá vették. Kihallgatása során azt hangsúlyozta, hogy régebbiről barátságban állt Grümmerrel, akit becsületese embernek ismert és ezért vásárolta meg tőle a holmikát, amelyekről nem volt tudomása, hogy lopásból származnak. Egyébként is azt vallotta, hogy ittas állapotban volt, amikor megegyezett Grümmerrel, aki egyébként a Bleier-féle betörésen kívül eddig négy betörést követett el, amelyek révén minegy 70 ezer lei értékű holmit zsákmányolt.

URANIA 5, 7.15 és 9.15. Telefon: 12-32

Kiérdemelt siker!
Rendkívüli élmények filmje!

A fegyenc-sziget

(ALCATRAZ ISLAND)

A világ legrettegetesebb fegyháznak mozgalmas cselekményekkel, érdekes emberi sorsok, véletlenek, szenvedélyek és bűnök elevenednek meg.

ANN SHERIDAN, JOHN LITEL

Pótműsor: Szines Silly Symphonie.

AZ ARADI TIZENHÁROM

Az elmúlt napot az aradi tragédia égette beje nyolcvankilenc évvel ezelőtt eltörölhetetlenül minden szabadságszerető ember lelkébe. Október 6-ika a magyar történelem leggyászosabb és legtragikusabb dátuma. A Habsburg-uralommal szembe került magyar szabadságmozgalom pár héttel október 6-ika előtt bukott el, de a megtorlás, amit a „bersciai hiénának” nevezett Haynau tábornok szörnyen gyakorolt azokkal szemben, akik a magyar szabadság ügyéért fegyvert ragadtak — ezen a napon érte el tetőpontját. Október 6-án végezték ki Budapesten Batthyány Lajos grófot és az azután következő napokban is számos kivégzés történt, többek között Nagyváradon Rutikovszky Kázmér, dzsidáskapitányt is kivégezték. A tömegmészárlás emléke azonban Aradhoz fűződött, ahol 1849. október 6-án egyszerre tizenhárom tábornokot, illetve törzstisztet végeztek ki, részben akasztófán, részben sortüzzel, amint az akkori hivatalos nyelv megjelölte: „por és golyó által”.

A világtörténelem az aradi kivégzés óta a szabadságharcokról szól, amely Aradon kezdődött, de különösen az 1848—49-iki szabadságharcban oly mélyen meggyökerezett, hogy a magyar emberéletet. A történelem igazságát szolgáltatott és az igazságszolgáltatás után a gyűlölet érzése is megszűnt azokkal szemben, akik a magyar népet meggyötörték. Nem szűnt meg ellenben a magyar emlékezés és kegyelet, amely a nyolcvankilenc évvel ezelőtti aradi mártírok alakját övezi.

— Kik voltak az aradi vértanúk? — Erre a kérdésre adunk meg kegyelettel a feleletet az aradi kivégzések évfordulóján.

1 Eleméri és ittebei **KISS ERNŐ** 49 éves, először a Hannover-huszárok ezredese, a hannoveri Guelf elsőosztályú s a pápai Krisztusrend vitéze, a szabadságharcban a magyar hadseregben szerzett érdemeiért tábornok, utóbb altábornagy. Magyarország főhadikormányzója és a magyar érdemrend középkeresztese. A Bánságban óriási jószágai voltak. Műtárgyakkal, különösen festményekkel gazdag kastélyát a szabadságharc alatt elpusztították. Tizenkét mázsa ezüstöt a szabadságharc alatt Temesvárott elvesztette el megőrzés végett, de ezt az osztrák várórség lefoglalta. Kezdetől fogva haláláig ernyedetlen hűve maradt a szabadságharcnak. Többmillió vagyonát a Haynau által hozott ítélet következtében az osztrák kincstár lefoglalta, őt magát „por és golyó” által végezték ki.

2 **AULICH LAJOS** pozsonyi születésű 57 éves, nőtlén katonatiszt. Az osztrák armádiában a Sándor gyalogezred alezredese volt. A magyar hadseregben tábornokká lépett elő és középkeresztese volt a magyar érdemjelnek. Buda bevételéig hadtestparancsnok, később hadügyminiszter. Mint ember igen szerény, igénytelen, szelíd, fedhetetlen, szeretetreméltó. Mint katona, hidegvérű, akit semmi váratlan esemény sem ejtett zavarba. Megfontoltan, de gyorsan cselekedett. Az isaszegi győzelmet ő döntötte el. Ügye hevizsgálásánál minden kérdésre csak ezzel válaszolt:

„— Királyom parancsából esküdtem hűséget a magyar alkotmányra s ezt az eskümet halálomig meg kell tartanom!”

Kötél által végeztetett ki.

3 **DAMJANICH JÁNOS** 45 éves bánsági születésű, származására szerb, nő, gyermektelen, az osztrák hadseregben a 61-ik gyalogezred kapitánya, a magyar hadseregben a délvidéki fronton aratott számos győzelme után tábornok és hadtestparancsnok és az érdemjel középkeresztese. Vezéri adottságait már külseje is elárulta, amelyben a rendkívüli erő férfias szépséggel párosult. Őles, izmos termet, villámzó parancsolásra hivatott szemek. A 3-ik és 9-ik zászlóalj, amelyek parancsnoksága alatt állottak, az ő szellemi befolyása alatt voltak a szabadságharc legvittezebb egységei. Ritka hátország, nyugalom és határozottság a legnagyobb veszélyben, szívós kitartás és gyorsaság a végrehajtásban, tették Damjanichot a szabadságharc legkiemelkedőbb katonájává.

Legtöbb ütközetben előhárít veressapkásai

élén, akik érte mind készek voltak meghalni. A szolnoki és a váci ütközeteket egyedül ő vívta ki és vitte győzelemre zászlóaljaival.

Amikor lábtörést szenvedett, a magyar nemzet valóságos szerencsétlenségnek fogta fel ezt a balesetét és hangoztatta, hogyha Damjanich mindvégig ép testi állapotban marad, a szabadságharcnak is más kimenetele lett volna. Lábtörése nem gyógyult meg a halálos ítéletig sem. Így Damjanichot kocsin vitték a vesztőhelyre, ahol — miután a vele együtt felakasztott nyolc társán több órán keresztül kellett végignéznie az ítélet végrehajtását — csipős gunnyal jegyezte meg:

— Különös kegy nekem, aki mindig első vagyok a harcban, most az egyszer utolsónak lenni. Pár perccel ezen kijelentése után őt is felakasztották.

4 **NAGY SÁNDOR JÓZSEF**, nagyváradai születésű 45 éves nyugdíjas huszárkapitány, majd ezredes, végül tábornok és hadtestparancsnok a magyar hadseregben, amelyben magát kivált Buda bevételénél különböztette meg, miután katonáival együtt először lépett be a vár bástyáiba. A vesztőhelyen ezeket a szavakat mondta utoljára:

— Ma nekem, holnap tiétek!
Az ő ítélete is akasztásra és jószágvesztésre szökött.

5 **GRÓF VÉCSEY KÁROLY** pesti születésű 42 éves katonatiszt. Először őrnagy volt a Hannover-huszároknál. A magyar hadseregben ezredessé lépett elő. 1849 elején, amikor Eszterházy Sándor gróf tábornok és Náadori ezredes a bácskai hadtestet osztrák zászlók alá akarták vezetni, ő állott ezeknek a csapatoknak az élére és azokat a magyar szabadságharc ügyének megmentette. Erre nevezték ki tábornokká, majd hadtestparancsnokká.

Aradot ő foglalta el ostrommal. Temesvárt pedig a szabadságharc bukásáig megszállva tartotta.

Kötél által végezték ki és birtokait is lefoglalták.

6 **TÖRÖK IGNÁC** 54 éves gödöllői születésű mérnökkari alezredes volt az osztrák hadseregben. Később a királyi testőrségnél mérnökkari tanár s mint ilyen, Görgeynek, Klapkának és más főtiszteknek, akik szintén a testőr akadémián végeztek, volt a tanára. A magyar minisztérium alatt a király és a bécsi mérnökkari igazgatóság Komárom erődjének parancsnokává, később a magyar kormány tábornokká és várparancsnokká nevezte ki. Szegedet is ő erősítette meg.

Kötél által végeztetett ki.

7 **LAHNER GYÖRGY**, a besztercei születésű 53 éves katonatiszt, nő, egy gyermek atyja, az osztrák hadseregben őrnagy, a magyaroknál ezredes, végül tábornok és a magyar hadsereg felügyelőségi osztályának igazgatója, amely utóbbi tisztségében rendkívüli munkásságot fejtett ki.

Kötél által végeztetett ki.

8 **KNEZICH KÁROLY**, a Szent-György vidéki határegrezd horvát születésű 41 éves katonatisztje. Nő, két gyermek atyja. A márciusi mozgalmak kezdetén, mint kapitány tett esküt az alkotmányra. Előbb a délvidéken, később a szabadságharc más terepszakaszain is kitüntette magát, ezért lett tábornok és hadtestparancsnok.

Kötél által végeztetett ki.

9 **PÖLTENBERG ERNŐ**, bécsi születésű, 35 éves, nő, három gyermek atyja, előbb a Sándor huszároknál kapitány, majd később ezzel az ezreddel 1848. nyarán Magyarországra áthelyezve, a miniszteri rendelet következtében az új magyar alkotmányra felesküdt. Ezredessé előléptetve, amikor Görgey Budát ostromolta, Pöltenberg a 7-ik hadtesttel, amelynek parancsnoka volt, Győrnél táborozott. Májusban tábornokká nevezték ki és a 7-ik hadtest parancsnokságát a szabadságharc végéig megtartotta.

Szemere és Batthyány Kázmér miniszterek, mint parlamentárit küldték az oroszokhoz. Pölten-

Vásároljunk gyári áron

A legszebb csillárok gyári lerakata!
A legújabb típusú rádiók gyári áron!

Sándor Iván & Comp cégnél

Arad, Bul. Reg. Maria 18. Tel. 11-32

berg annyira bizott az orosz ígéretekben, hogy a Görgey elnöklése alatt tartott augusztus 11-iki haditanácsban ő is a fegyverletételre szavazott.

Görgeynek igen nagy tisztelője volt.

Kötél által történt kivégzését sokban Görgeyvel fenntartott szoros baráti viszonyának köszönheti.

10 **GRÓF LEININGEN - WESTERBURG KÁROLY**, Hessen nagyhercegségi születésű, 30 éves katonatiszt. Magyar felesége és magyar ezredben teljesített szolgálata jegyezte el a magyar nemzet ügyével. Különösen a váci, keszthelyi és budavári ütközetben tüntette ki magát bátorságával. Tábornokká emelkedett és halála éppen úgy, mint Pöltenbergnél, Görgeyvel való szoros baráti viszonya miatt következett be.

11 **SCHWEIDEL JÓZSEF**, bácszombori születésű 53 éves, nő, öt gyermek atyja. Az osztrák hadseregben huszárnagy volt s ezredével a bécsi kormány parancsára került Magyarországra, ahol a magyar alkotmányra feleltek. Utóbb tábornokká nevezték ki. Pest visszafoglalása után Pestnek, később Szegednek volt a városparancsnoka.

Magában a szabadságharcban igen kevés részt vett, harminc évj katonai szolgálata után Haynau mégis por és golyó által végeztette ki.

12 **DESSEWFFY ARISZTID**, abaujmegei születésű 47 éves katonatiszt. Mint nyugdíjas huszárezredes vett részt a magyar szabadságharcban. Később lovassági tábornok és a felsőmagyarországi hadtest parancsnoka lett. A hadtörvényszék akasztófára ítélte, amit azonban Haynau agyonlövésére változtatott.

13 **LÁZAR VILMOS**, nagybecskereki születésű 34 éves katonatiszt, nő, három gyermek atyja. Az osztrák hadseregben hadnagyi rangban szolgált, onnan azonban a szabadságharc kitörése előtt pár évvel kilépett.

A szabadságharc ügyét különösen a délvidéken vívott harcokban szolgált, életének utolsó napjaiban, mint ezredes.

Kötél általi halálra szóló ítéletét Haynau szintén agyonlövésére változtatta.

Rendszeres hajójáratok

Egyesült-Államokba és Kanadába

a „Nieuw Amsterdam”, „Statendam”
„Rotterdam”
nagy luxuszökökkel, valamint

Középamerika

Trinidad, Curacao
Venezuela, Columbia
Honduras, Haiti, Ecuador stb.

Ausztrália

Délamerika

Brazília, Argentina,
Uruguay, Paraguay stb.
államokba.

Felvilágosítások és prospektusok:

Holland-Amerika Linie

Vezérképviselőténél.

Organizația Română de Turism s. a. r.

L. H. Lazarovits vezetése alatt

Timișoara

București

Str. Veneția 2. Tel. 3989. • Cal. Victoriei 70.

Bethlen György ünnep

Az egész ország magyarsága örömmel és szeretettel fordult az elmúlt napokban Kolozsvár felé, ahol csendben, minden feltűnés nélkül kettős családi ünnepet ült a magyar népkisebbség vezére: gróf Bethlen György. Bethlen György ötvenedik születésnapja egybeesett annak a napnak az évfordulójával, melyen huszonöt évvel ezelőtt nejt, báró Jósika Paulát oltárhoz vezette. Még a legégyszerűbb ember is nagyobb zajjal és hírveréssel ülte volna meg ezt a kettős évfordulót, de a Bethlen-házaspár életük eme jelentős és nagy ünnepét is azzal a példaadó szerénységgel viselte, amely minden tettét, minden magatartását és egész életmódját olyanná jellemzi.

Gróf Bethlen György másfél évtized óta valóssággal és senkitől nem vitatott vezére a romániai magyarságnak. Egyetlen férfi, aki a vállalt nagy feladatok és elvégzett hatalmas munka terhes jutalmául egyedül képviselheti a romániai magyar népet mindenütt és minden alkalomkor, midőn annak egyetemleges és kizárólagos képviselője van szükség. Ezt a vezéri szerepet nem hangos propagandával szerezte magának, hanem önként és szíve mélyéből adta meg neki az a magyar népkisebbség, amely ösztönösen megérezte és érzi változatlanul, hogy tisztább, bölcsőbb és higgadtabb kezekbe nem is tehetné le sorsa intézését.

A Magyar Párt, mint politikai szervezet a pártok tevékenységének megszüntetése óta nem létezik ugyan, de a magyar lelkek közti együttérzés szellemi valósága létezik és ennek különös törvényei vannak. Ezek felett a népjellemi és népszertartozandósági törvények felett a lelkiegység szimbólumaként a romániai magyar népkisebbség változatlanul gróf Bethlen Györgyöt tartja vezérének és akarata, kívánsága képviselőjének. Egészen természetes volt tehát, hogy annakidején, midőn Dragomir Silviu kisebbségi főköormánybiztos az erdélyi magyarság óhajairól akart tájékozódást szerezni, legelső sorban is Bethlen Györggyel vette fel a tárgyalások fonalát. Ez a tény csak megerősítette és mélyítette — ha ugyan ilyesmire egyáltalán szükség volt, — a Bethlen György személye iránti bizalom kötelékeit.

Érthető tehát, ha az egész romániai magyar nép részt kér magának gróf Bethlen György családi ünnepségéből s anélkül, hogy a bensőséges, lélekben elmélyült ünnepség áhitatát megzavarná, forró szívvel és egy emberként juttatja kifejezésre az itt élő magyarság vezére és annak odaadó hitvestársa iránti jókívánságait. Kívánjuk, hogy az élete delén levő ezüstlakodalmas párnak a magyarság iránti mélyeszes szeretetéből erre a népre még sok áldás, sok pompás tettevirág fakadjon.

Nyitott könyv a magyarság kisebbségi élete és ugyanaz a kendőzés nélküli nyíltság, egyenesség, hajlíthatatlan felelősségérzet jellemzi Bethlen György gróf tíz évét meghaladó vezetői tevékenységét is. Az erdélyi magyarság őszinte érzésekkel igyekezett összehangolni állásfoglalását az államvezetés szempontjaival. A régebbi politikai rendszernek megfelelően bement a parlamentbe, résztvett a törvényjavaslatok vitájában, nézeteit sohasem rejtette véka alá és közreműködésével nem egy törvény rendelkezését tette gyakorlatiasabbá, élővé. Sajnos, a magyarság fáradozásai nem mindig hozták meg a kellő eredményt, de azt senkinek sem mondhatta, sem a magyarság egyeteméről, sem Bethlen György grófról, hogy titkos utakon keresi kisebbségi jogainak érvényesítését. A magyarság súlyos és válságos óráiban mindig a Bethlen György neve és személye volt az irányító, amely kijelölte utunkat. Az idők mulásával tekintélye, nevének súlya, mindig csak fokozódott, nemcsak népe előtt, hanem az ország vezetői előtt is. Az új alkotmány életbeléptetése óta a kisebbségi ügyek irányításával megbízott kormányférfiak ismételtlen beszélték meg Bethlen Györggyel a helyzet időszerű kérdéseit és biztosak vagyunk benne, hogy sok hasznos tanácsot kaptak tőle.

Az ötvenesztendősi életkort a férfikor delelőjének szokták mondani. Hálások lehetünk a sorsnak, hogy éppen azt a Bethlen Györgyöt jelölte ki irányítónak, aki teljes életerejében lépve át az ötven év küszöbét, népével együtt vállalta és vállalja a kisebbségi harc kockázatát és felelősségét.

PENSIÓBAN

lakás és teljes ellátás nem kerül többbe,
mint szállodába egymagában a szoba

Ha Budapestre jön, lakjon a
Belvárosi Pensióban

IV., Veres Pálné-uca 10., félelelet,
a Belváros szívében.

Hideg-melegvíz, központi fűtés, kiváló kiszolgálás

Az új
fény

Tungram
KRYPTON

a Tungram-művek krypton-gáztöltésű új izzólámpája.

FEHÉREN IZZÓ FÉNYE
eddig ismeretlen szépségű.

40% TÁRTOZÁS MEGTAKARÍTÁS

Átlagos garantált élettartam 1000 óra

Tungram
KRYPTON

Averescu marsall temetése

Öfelsége II. Carol király és Mihai nagyvajda a gyászpompás végtisztelettel. — Argeseanu nemzetvédelmi miniszter gyászbeszéde. — Iskolai emléknapok Aradon

București. Averescu marsall temetése szerdán reggel kezdődött meg az Ateneul Roman előcsarnokában. Amikor a zenekar Wagner „Istenek alkonya” gyászindulóját játszotta, jelent meg Öfelsége II. Carol király, Mihai nagyvajda kíséretében, hogy lerója a nagy halott iránti kegyeletét. A gyászszeretartáson jelen voltak a marsall családjának tagjai, a kormány tagjai teljes számban, a katonai és polgári előkelőségek, stb. A gyászbeszédeket Vaitoianu tábornok, P. Negulescu és Argeseanu tábornok nemzetvédelmi miniszter mondták.

— Ki ne emlékezne arra az időre — mondta Argeseanu hadügyminiszter — amikor legyőztünk és demoralizálva állottunk és meghallottuk, hogy Averescu vette át a parancsnokságot? Bátorúságunk újajéledt, ismét reménykedtünk a győzelemben, ami nem is késlekedett. 1877-ben, mint önkéntes harcolt a törökök ellen. 1907-ben, mint hadügyminiszter gyorsan végzett a lázadókkal és visszaadta az országnak a rendet és a nyugalmat. I. Carol király vezérkari főnöke volt az 1913. évi bulgáriai háborúban és a világháborúban I. Ferdinánd király hadseregparancsnokká nevezte ki, mert a hadseregnek nagy parancsnokra van szüksége. Ekkor mutatta meg kiváló képességeit. Ő vezette a hadműveleteket és Marastináál megfutamította az ellenséget. Háromszor volt miniszterelnök a legnehezebb időkben. II. Carol király nem feledkezett meg azokról a szolgálatokról és érdemekről, amelyeket a hazának és a Trónnak tett és marsallá léptette elő, később pedig koronatanácsossá. Örökre beírta nevét Románia történelmébe!

A gyászszeretartás befejezése után Öfelsége és Mihai nagyvajda könnyes szemekkel hagyta el

az előcsarnokot, majd megalakult a gyászmenet, 10 rosiori-tiszt vitte a koporsót az ágyulafettához. Harangzugás közben indult meg a gyászmenet a Calea Victoriein át az Északi pályaudvarra, ahol a gyászvonat virágokkal borítva állott. A gyászvonat délután 2 órakor érkezett meg Marastiba.

Csütörtökön, az elhunyt tábornagy temetésének napján egyébként az aradi iskolákban is áldoztak a volt miniszterelnök emlékének. A tanárok előadásokban ismertették Averescu emberi, államférfiúi és katonai erényeit s azt a szerepet, amelyet az ország közelében vitt. A kegyelet megemlékezés különben az ország valamennyi iskolájában megtörtént.

Jelentés Schuschniggról

Bécs. (Rador.) Schuschniggné elmondotta a Reuter ügynökség képviselőjének, hogy férje még mindig Bécsben van a Gestapo fohadiszállásán. Neki megengedték, hogy férjét meglátogathassa és férjének szabad levelet írni hódzzá, azonban arra kötelezték, hogy a találkozásról semmiféle részletet ne közöljön. A volt osztrák kancellár megöregedett, erősen megöszült, de egészségi állapota semmiféle aggodalomra nem ad okot.

CENTRAL: 5, 7.15 és 9.30 órákor

Riadó Pekingben

(A kínai boxerláadás eseményeiből)

GUSTAV FRÖHLICH, LENY MARENBACH, PETER VOSS
Legújabb Fox híradó: Chamberlain berchtesgadeni látogatása,
Dauidier és Bonnet londoni utja.

ARADI KÖZLÖNY

Telefon: 11-51. Sürgőnycim: KÖZLÖNY

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
ARAD, Bul. Reg. Maria No. 19.

Előfizetési áraink:

Égész évre . . . 840 lei	Negyedévre 210 lei
Félévre . . . 420	Egy hónapra 70

A „három kis malac”
hadititka

— „Nem félünk a farkastól, farkastól, farkastól...”
A „Három kis malac” vígjátékát a filmben a fenti slógert és nevetésvonalat, kedélyesen táncolták Walt Disney finom ceruzarajzai nyomán. A világ mozilátogató közönsége hálás volt a szórakoztató trükkfilmekért és fogalmuk sem volt róla, hogy milyen komoly célok vezették azokat, akik a világhírű rajzolókat a színes és mulattató filmek elkészítésével megbízták. A három kis malac ugyanis nem kevesebbre volt hivatott, mint hogy meggyőzze a francia népet a Maginot-vonal megépítésének fontosságáról. A földalatti erődítmény terve már azért sem toszott a francia közvéleménynek, mert sajnálta azt a rengeteg milliót, amit az építkezésekre kellett költeni. A hadvezetőség tehát írásban, képből és mint kiderült: filmekben népszerűsítette a Maginot-vonal megépítésének ötletét. Az első „Három kis malac” története is erről szól és amikor a rövid, de költői tartalma film végén a malacok biztonságba kerülnek, felszólított a dal: „Nem félünk a farkastól...”

A Maginot-vonal azóta, — mint tudjuk — megépült. A francia közönség már együtt dudolta biztonságát tudatában a rövid idő alatt hallatlan népszerűsége szerzett malacokkal, hogy „nem félnek a farkastól”... Mosonban megszületett a német Siegfried-erőd is. Walt Disney ezzel kapcsolatban nem kapott megrendelést, ennek fontosságát nem kellett filmekkel alátámasztani. Viszont a híres dal a németek is átvehették éppen úgy, mint a Maginot-vonal gondolatát. S a német és a francia katonák együttes kórusban énekelhetik, hogy

— Nem félünk a farkastól, farkastól, farkastól...
(bér—)

— ZÜRICH TŐZSDEZÁRLAT: Páris 11.78, London 21.08, Milánó —, Amszterdam 235.50, Berlin 175.62, Prága 15.20 (névlegesen), Varsó 83, Belgrád 10.00, București 3.25.

— A belga király látogatása Hollandiában. Amszterdamból jelentik: Lipót belga király november 21—23. között hivatalos látogatást tesz Hollandiában. Előbb Vilma királynő vendége lesz az amszterdami királyi palotában, majd utána Hágába látogat el.

— Ki lesz Franciaország római nagykövete? Párisból jelentik: Hivatalosan jelentik, hogy Franciaország új római nagykövétét a szombati államtanács fogja kijelölni. Ugy tudják, hogy Francois Poncet, jelenlegi belügyi francia nagykövet megy Rómába és a francia kormány már működési engedélyt kért Berlinben Noel, jelenlegi varsói francia nagykövet számára.

— A Szentatya kihallgatása fogadta Románia vatikáni követét. Rómából jelentik: XI. Pius pápa a gárdai kastélyban kihallgatáson fogadta Aurel Vasiliut, Románia vatikáni követét. Vasiliu bemutatatta a Szentatának Joachim Daianu követségi titkárát, Románia ügyvivőjét és Tautu kanonokot, a követség egyházi tanácsadóját.

— Tűz Arad megyében. Nagyobb tűz pusztított tegnap este az arad megyei Buceava községben. Eddig még ismeretlen körülmények között kigyulladt Costea Adrian gazdálkodó házának gazdasági épülete. A tűz nagyobb pusztítást végzett az épületben, amely által mintegy 50 ezer lei károsodás érte Costea Adrian.

— Kiosztották egy aradi tanár lakását. Tegnap este 7 és 8 óra között eddig még ismeretlen tettesek alkulcs segítségével behatoltak Arjoca Hermine aradi tanárnő Eminescu-ucca 40. szám alatti lakásába. A tettesek kihasználták azt az alkalmat, hogy a lakásban senki sem tartózkodott odahaza és a hálószoba-székényben elhelyezett mintegy huszezer lei értékű ékszert magukkal vitték. A károsult feljelentése nyomán megindult a rendőri nyomozás a tettes után.

— Román utlevelek külföldi láttaozása. A belügyminisztérium elrendelte, hogy mindazok a román állampolgárok, akik három hónapon túl külföldön tartózkodnak, az országba való visszatérésükkor az illetékes konzulátusoknál láttaozni kötelesek utlevelüket. Abban az esetben, ha a konzulátus láttaozása nélkül akarnak az országba visszatérni, a határállomáson kell várakozniok mindaddig, míg a belügyminiszter a beutazásra külön engedélyt ad.

— Autóbust gázolt az autómotor. Bucurestiből jelentik: A CFR vezérigazgatóságát értesítették, hogy a Răureni és Râmnicul Vâlcea között közlekedő autómotor teljes sebességgel haladva elütött egy autóbust, ami egészen összetört és a benne ülő öt utas súlyosan megsebesült. A sebesülteket a râmnicul-vâlcea-i kórházba szállították. Az autómotor szintén súlyosan megrongálódott, ezért mozdony vontatta a legközelebbi állomásra. Megállapították, hogy a társaságkocsi vezetője a hibás, aki nem volt elég figyelmes a vasúti járónál. Egyébként ő is megsebesült.

Még mindig:

Chamberlain esernyője

Sokat tréfáltak Angliában az esernyőről, amelyet Chamberlain mindig magával vitt németországi repülőutjaira. Ezek a tréfák a miniszterelnök jülébe is eljutottak.

— Talán jobb lett volna, — mondta Mosolyogva — ha karddal mentem volna? Ez a szerzőm akadályozott volna a szabad mozgásban és nem is nagyon felett volna meg közvetítői szerepemnek. A békés esernyő pedig támogatja öreg testemet. Erre használok és nem eső ellen.

— Két korosztályt szerel le Prága. Prágából jelentik: A csehszlovák kormány elhatározta, hogy fokozatosan megkezdi a mozgósított hadsereg leszerelését. A kormány elrendelte két korosztálynak azonnali leszerelését.

— Halálos szerencsétlenség Kolozsváron. Kolozvárról jelentik: Halálos szerencsétlenség történt tegnap délután hat óra után a Kolozsvár—Dés közötti vasútvonalon: a 2-es számú vasúti őrház közelében a Kolozsvár felől robogó motorosvonat elgázolt egy parasztszekeret, amelynek egyik utasát, Racas Ana, apahidai paraszttasszonyt holtan és Vasile 16 éves és Nicolae 14 éves fiát súlyos külső és belső sérülésekkel emelték ki a darabokra tört szekér romjaiból. A sebesülteket beszállították a kolozsvári sebészeti klinikára. A vizsgálat eddigi megállapítása szerint a halálos szerencsétlenség a le nem eresztett sorompó miatt történt.

— Az aradi rendőrkészlet katonai osztálya közli a 1900—1914-ben született, 1922—1936-os korosztálybeli orvosilag felmentett (scutit, dispensat, reform) katonakötelezettséggel, hogy a jelentkezésre szóló behívójuk megérkezett. Ezért az érdekeltek a leg-sürgősebben, legkésőbb két napon belül jelentkezzenek a központi rendőrség 30. számú szobájában levő katonai osztályon. Ugyancsak jelentkezzenek behívójukért az 1937-es korosztályhoz tartozó Pelcz János, Krausz Imre, Juhász István, Felicean Dumitru, Aschert Antal, Lendáh Imre, Konsitzky József, Kálóki Dénes. Mindazokat, akik nem jelentkeznek behívójukért, az idevonatkozó törvény teljes szigorával büntetik.

— IRTÓZATOS VASUTI KATASZTRÓFA NÉMET-ORSZÁGBAN. Berlinből jelentik: A Karlsruhehez közlekvő Winslow közszéknél borzalmas szerencsétlenség történt. A gyorsvonat tegnap elütött egy zsúfolásig tele autóbust. Az autóbust utasai közül tizenegy ember meghalt és sok megsebesült. Részletek a szerencsétlenségről még hiányzanak.

Munkamegosztás

— Ha átengeded nekem a bankrablást, lemondok a gyermekrablásról a vezérigazgatónál.

Magyar vasutasok és postások
küldöttsége a királyi helytartóságon

Kolozsvárról jelentik: Demeter Béla tegnap népes küldöttség élén kihallgatáson jelent meg Hodor Victor dr., a szamosi királyi helytartóság vezértitkárándi. Két memorandumot nyújtott át. Az egyikben negyven, nyelvvizsga miatt elbocsátott magyar vasutas, a másikban pedig harminc magyar postás kérte, hogy a kormány valamilyen formában rendezze ügyüket. Minden nyugdíj és végkielégítés nélkül kerültek ki állásaikból és most a legnagyobb nyomorban élnek. Hodor Victor dr. nagy figyelemmel hallgatta az előterjesztést és ígéretet tett, hogy a helytartóság a maga részéről mindent el fog követni a kérések teljesítése érdekében.

— A német gazdasági miniszter Ankarában. Ankarából jelentik: Dr. Funk német gazdasági miniszter a török fővárosba érkezett.

Dr. Krausz újból rendel.

— Postakurír-szolgálat. Bucurestiből jelentik: A postaügyi vezérigazgatóság és a Lares légitársaság megállapították, amelyek értelmében október 7-től kezdve az egész ország területén postakurír-szolgálatot rendeznek be a Lares gépeivel.

— Egy Csehszlovákiából menekült német minden pénzéből kifosztottak a hamiskártyások. Máramaros-szigetről jelentik: Egy Csehszlovákiából menekült német feljelentése a rendőrség őrizetbe vette Abramovici Izsák, Foca Nicolae, Dub Hermann és Perl Bernát hamiskártyásokat, akik az úgynevezett „gyűszűjűték” segítségével négyszázezer csehszlovák nyertek el a szegény menekülttől, akinek ez egész vagyona volt.

— NAGY. A RÉMÜLET. TANGANYIKA. BAN... London. (Rador.) A Reuter ügynökség Tanganyikából jelenti, hogy ottani körökben úgy tudják, hogy Hitler kancellár a müncheni tanácskozások során a volt afrikai gyarmatok visszaadását is követelte. A hír valóságos rémületet keltett és erős dráma indult meg a gyarmatok visszaadása ellen.

— A „Societatea Pensionarilor Publici si Particulari din județul Arad”, Strada A. Mocioni No. 12. — A Köz- és Magánalkalmazottak Nyugdíjgyűjteménye értesíti tagjait, hogy az október havi nyugdíjat a CFR központi pénztáránál a következő napokon fizetik ki: Hétfőn, f. hó 10-én a volt ACSÉV, kedden és szerdán, f. hó 11. és 12-én a volt CFR és MAV nyugdíjasokét. Figyelmeztetjük tagjainkat, hogy az 1939. évi szabadjegyek beszerzését csakis f. hó 11. és 14-én vállaljuk el, a későbbi kérelmezők saját maguk szerezhetik be. Utólagra figyelmeztetjük tagjainkat, hogy a vasúti életbiztosító póttitketek (taxa suplimentara) minden egyes tag szerezzze be a vasúti pénztárnál, ahol a bélyegek kaphatók, mert ellenkező esetben a carnettel nem utazhatnak sem szabadleg, sem pedig regi-jeggyel, csakis a jegy árának teljes kifizetése ellenében. Az előkészít.

— A vendéglős tolvaja. Szalai János, aradi vendéglős feljelentést tett a rendőrségen ismeretlen egyén ellen, aki vendéglőjéből 5000 lei értékű asztalműtöt lopott el. A lopást az alkalmi tolvaj, szorosított módon követte el.

— A Szociális Misszió aradi szervezete október 10-én, hétfőn délután 5 órakor tartja a Minorita Kultúr-házban évi közgyűlést, melyen az egyesület elhunyt elnöknőjéről, Vásárhelyi Jankáról mond emlékbeszédet Lászlóné Prohászka Elvira. Ugyancsak ezen a gyűlésen töltik be az elárvult elnöki tisztséget és számolnak be az évi munkáról. Epp azért mindazokat, akik a Szociális Misszió iránt érdeklődnek, azt céljában támogatják, továbbá a tagokat ezton is szeretettel meghívja a vezetőség.

— Előadások a Banktisztviselők Egyesületében. Népes gyűlés keretében kezdte meg csütörtökön este az 1938—39-es évadra programba vett előadássorozatát az aradi Banktisztviselők Egyesülete a Bartha-uccában levő helyiségében. A csütörtök esti ülésen a bélyegilletékezés kérdésében az utolsó gyűlés óta előállított módosításokat, valamint a banktörvény több fontos intézkedését tárgyalták meg. Az előadást mindvégig feszült érdeklődéssel hallgatták a gyűlés résztvevői.

Az áldozati adó megszüntetését és sérelmeik orvoslását kéri az aradi nyugdíjasok Marta Alexandru dr. helytartótól

„Idő előtt sirba visz bennünket a nélkülözés...” — panasolja a volt közalkalmazottak emlékirata. — Országos vonatkozásban is fontos nyugdíjas panaszokat terjeszt az „Aradi és megyei nyugdíjasok kölcsönös segélyegylete” küldöttség útján a királyi helytartó, illetőleg a kormány elé

Az a megértő magatartás, amelyet Marta Alexandru dr. Temes-tartomány királyi helytartója tanúsított a temesvári nyugdíjasok eléje terjesztett kérése iránt, általános visszhangot keltett a volt közalkalmazottak körében. Általában az a vélemény alakult ki, hogy *elérkezett az ideje a nyugdíjasok fontos és mindeddig orvoslatlan panaszaitak, kívánságainak előterjesztésére.*

A mult súlyos hibát rendkívül kedvezőtlen helyzetbe hozták a nyugdíjasokat, különösen pedig azokat, akiket a főhatalom változásakor a magyar államtól vettek át. Számos intézkedés jelent meg a nyugdíjkérdések rendezésére, de érdemi elintézés nem történt, legalábbis olyan formában nem, hogy ez a nyugdíjasok többsége számára megfelelő életszínvonalat biztosított volna. Ezek azok a szempontok, amelyek az „Aradi és megyei nyugdíjasok kölcsönös segélyegylete” vezetését arra készítették, hogy a maguk részéről is a királyi helytartó elé járuljanak.

Négy pontban összefoglalva kívánják az aradi nyugdíjasok dr. Marta Alexandru elé terjeszteni azokat a kívánságokat, amelyek nem helyi jelentőségűek, hanem Erdély valamennyi volt közalkalmazottjának indokolt óhaja.

Elsősorban az ugynevezett alapfizetés rendszere körül visszasságokat említ a már elkészített emlékirat, amelyet a királyi helytartó elé terjesztenek. Az alapfizetés megállapítása, különösen a volt vasutasoknál oly alacsony szinten, és oly aránytalanul történt, hogy a nyugdíj címén kifizetett járandóság csak *szükségesen elégséges a legcsekélyebb megélhetési keret biztosítására.*

A továbbiakban megemlíti az emlékirat, hogy a közszükségleti cikkek már eddig bekövetkezett drágulása és a mindjobban mutatózó emelkedő árráncok következtében a nyugdíjak csak éppen arra elegendőek, hogy a nyugdíjas az élelmiszereket és a lakbért fedezhesse s már ruhára, téli tűzfára nem jut pénze.

Ami pedig a nyugdíjasoknál, akik hajlottkorú emberek, nem ritkán előforduló megbetegedéseket illeti, lehetetlenség a volt közalkalmazottak számára, hogy orvoságot vásároljanak és orvosi segítségét vegyék igénybe.

Az emlékirat megemlíti, az ugynevezett nyugdíjsegélyezés hiányosságait is, hangsúlyozva azt, hogy költségvetési takarékoság miatt nem tudták jóvátenni az igazságtalanságokat. Mindössze a még tényleges szolgáltatásban lévő közalkalmazottak nyugdíjigényeit rendezték úgy, hogy a szeptember 1-től nyugdíjba vonuló közalkalmazottak javadalmazása megfelelő majd a mai életszínvonalnak. A régi nyugdíjasok azonban nem részesültek azonos elbánásban, pedig semmivel sem szolgálták kevesebb jószándékkal és becsülettel a közügyet, mint ma is tényleges munkát végző kártársaink. Így adódik az a lehetetlen helyzet, hogy *a szeptember 1. után nyugdíjba vonuló közalkalmazottak ugyanannyi ezer lei nyugdíjat kapnak bizonyos esetekben, mint néhány száz lei nyugdíjat folyósítanak a teljesen azonos rangban, régebben nyugdíjba ment közalkalmazottaknak.*

Sok esetben 16 ezer lei nyugdíj helyett 8 ezer leit kapnak magasabb állásban nyugdíjba vonult volt köztisztviselők és a kifizetésű alkalmazottaknál talán még nagyobb eltérések is mutatkoznak.

Végül hangsúlyozza az emlékirat, hogy az eredetileg két évre tervezett, 30—35 százalékos adómegterhelést a nyugdíjaknál még ma sem szüntették meg. Eredetileg 1933-ra és 1934-re

alkalmazták azt a jelentős adóterhet, aminek bevezetését a nyugdíjak rendszertelen fizetése követte, a hátralékokat kincstári jegyekkel egyenlítették ki, ezeket pedig csak 50—60 százalékos veszteségekkel tudták a nyugdíjasok értékesíteni. Mindezeket az állam iránti kötelezettségüket ebben a vonatkozásban is, de most, hat esztendő elmúltával, amikor a drágaság egyre nő, a megterhelést napról-napra nehezebben viselik el. Az emlékirat erre vonatkozóan a következőket tartalmazza:

„Mi, a nyugdíjasok különböző csoportjába tartozó, szegény, rokkant emberek, akiknek nincs más jövedelmük, mint a nyugdíj, nem tudjuk viselni ezt a terhet, mert a nélkülözés, amelyben élünk, időelött a sirba visz bennünket...”

Az aradi nyugdíjasok arra kéri fel a királyi helytartót, hogy vegye figyelembe kéréseiket és előterjesztéseiket, és

tolmácsolja ezeket, nélkülözéseik ismeretével a kormánynd, hogy végre megtörténhessen az áldozati adónak ebben a vonatkozásban való megszüntetése is.

Közbenjárást kérnek, hogy a nyugdíjakat ismét az 1931. évi összegben fizessék, a minimális nyugdíjak esetében pedig, amikor áldozati adót nem vonnak le, megfelelő drágasági pótlékot utaljanak ki.

Szövegeszik az aradi nyugdíjasok a királyi helytartó előtt azon óhajukat is, hogy a temesvári nyugdíjasoknak megígért kifizetési könnyítések kiterjesztését az aradi érdekeltek is köszönettel vennék. Az a megoldás, hogy a nyugdíjsegélyezések vegyék fel s fizessék ki a nyugdíjakat, csak abban az esetben válnék lehetségesnek, ha megszüntetnék a nyugdíjaknak aprópénzben való kiutalását. Ez a különben is sok panaszra okot adó rendszer azt eredményezi, hogy

a nyugdíjasok alig tudják elcipelni a rengeteg aprópénzt, az egyesületeknek pedig valósággal társzekerekkel kellene megjelenniük a kifizetés napján.

Emellett az aprópénzben történő kiutalásnál olyan anvagi felelősség hárulna az egyesületekre, amit nem vállalhatnának.

Legmegfelelőbb megoldásnak az aradi nyugdíjasok egyesülete a mostan való kiadásbeszítést jelöli meg

a tartományi helytartó előtt kérve, járjon közbe ennek megvalósítása érdekében.

Az aradi küldöttség a közeli napokban utazik át Temesvárra és keresi fel Marta Alexandru dr. királyi helytartót, akinek jóakaratu segítségét máris biztosra veszik.

— Ritka vasúti katasztrófia Finnországban. Helsinkiből jelentik: Egy expresszvonat és egy teherszerelvény összeütközött. Egy vagonban kénsavas tartályokat szállítottak, amik az összeütközés hevében óriási döbbenés kíséretében felrobbantak. A szerencsétlenség hat halálos áldozatot követelt, a súlyosabb sebesültek száma is igen nagy.

— Uj „záróra” a piacon. A városi rendőrbiztonság előterjesztésére a közigazgatási szolgálat új intézkedést bocsájtott ki, amelynek értelmében a jövőben a piaci elárulásnak déli tízenkét órakor véget kell vetni. Tizenkét órakor a piaci árúkat kötelesek az elárulást beszüntetni, nyomban megkezdődik az Avram Iancu-tér tisztogatása, amivel egy órára készülnek el a köztisztasági szolgálat emberei.

— Természetjárás. Az Erdélyi Kárpát Egyesület Czárán I.-osztálya szombaton kedvező idő esetén kirándulást rendez Kaszóiára. Indulás este 6 óras villanyossal. (Holdtölte). Az utitárat a vezető a villanyoson adja meg. Csak gyakorlott turistáknak. Vezető: Unger Gyula.

„S C A L A” NAGYFILMEK SZINHAZA

TEL.: 20-10.

Mindennap

Párisi melódia

Rosemary Lane, Rudy Vallee és a Schneckelfritz-humoros jazzband hangulatfilmje.

Eclair Journal. Előadások kezdete 9, 7:15, 9:30

— Magyar iparos-intézmény jubileuma Nagyenyedon. Nagyenyedről jelentik: A Magyar Iparos Kör, az erdélyi magyar iparosság egyik legrégibb művelődési egyesülete fennállásának ötven esztendősi jubileumát ünnepelte. Az ünnepségeken a helyi intézményeken kívül a környék iparos egyesületei is képviseltették magukat. Szabó Béni, volt képviselő az ünnepség díszközgyűlésén az iparosság fontos szerepéről és az önképző művelődés nagy jelentőségéről beszélt. Az ünnepség alkalmával avatták fel a jubileumi márványtáblát és megkoszorúzták az egyesület zászlóját is. A díszközgyűlés üdvözlő táviratot küldött Papp Danila, gyula-tehervári királyi helytartónak.

— Gitta Augustin ügyvédi irodát nyit Aradon. Az aradi jogász karnak egyik kiváló és nagyképzettségű tagja, aki eddig évtizedeken át ügyészi minőségben fejtett ki tevékenységet, ezúttal ügyvédként kapcsolódik be az igazságszolgáltatás munkájába. Mint annak idején jelentették, Gitta Augustin táblai tanácsos, aradi főügyész-helyettes a korhatár elérése következtében nyugalmába vonult. Gitta Augustin jogász pályafutása azonban nyugdíjaztatásával nem szakad meg, amennyiben a volt főügyész-helyettes úgy döntött, hogy ügyvédi irodát nyit Aradon. Ügyvédi esküjét az aradi ügyvédi kamarában tegnap letette és a mai nappal megkezdte ügyvédi működését.

— Az Erdélyi Múzeum Egyesület pályázata. Kolozsvárról jelentik: Az Erdélyi Múzeum Egyesület, hogy az új magyar nemzedék figyelmét a tudományos munkálkodás felé fordíthassa, az EME minden szakosztálya részére 3000 lei ösztöndíjat utalt ki, amelyet a szakosztályok a saját belátásuk szerint használnak fel a célra. Az EME jog- és társadalomtudományi szakosztály úgy döntött, hogy ez összeggel pályadíjat jutalmaz. A pályamunka tárgyát az ősi székely jog tárgykörét állapították meg. A pályázatok benyújtásának határideje: 1939. március 31. A zárt, jelígyével ellátott pályázatokat dr. Oberding József György szakosztályi titkárnak címére: Kolozsvár, I. G. Duca-ucca 3. címre kell küldeni.

— Dr. Mátrai-Nedella P. orvosi rendelőjét október 1-től a V. Goldis 12-a sz. aló az Eminescu-ucca 2. sz. alá (Bancara-palota) helyezte át. Rendel 3—6-ig. Rövidhullámkezelés d. e. 11-től fél 1-ig.

— Uj fényképezési műterem nyit meg Aradon. „Foto-clips” néven, a Horia-ucca 2. szám alatt. A közönség bizonyára a legteljesebb érdekléssel fogadja az új intézetet, amely művészi jelszavakkal kezdi meg működését. Ma a fényképezés a művészi szempontokat elégtelenül kihasználó, a téren tapasztalható óriási, szinte tudományos fejlődés az új műterem munkájában már megnyilvánul. A képek lényegesen, úgyelvé a plasztika igényeire, eredményesen egyenlítik a fényhatásokat, mélyítik a javító (retus)-munkát, ami biztosítja a felvételek élethűségét. Teljesen művészi. S ugyanekkor nem jelentenek különösebb anyagi terhet, mert rendkívül jutányosak, ami annak tulajdonítható, hogy a képek felvételezését alkalmaznak. A korszerű gépek egyik jelensége: a fényképezési divat. Egy próba-felvétel meggyőzi a közönséget, hogy az új műterem művészi vállalkozás.

— Az „Asociația Generală a Pensionarilor CFR” aradi fiókja értesíti azokat a CFR nyugdíjasokat, akik a CFR-palotában kapják illetményeiket, hogy ebben a hónapban a nyugdíjfizetés az alábbi sorrendben történik: Október 10-én, hétfőn reggel 8-tól 12-ig a volt Arad-Csanádi nyugdíjasok, míg délután 4-től 7-ig a volt Arad-Csanádi nyugdíjasokon kívül a CFR nyugdíjasokát is fizetik 1—250. számig. Október 11-én, kedden és 12-én, szerdán a szokot: időben a 250—520. számig terjedő CFR nyugdíjasok kifizetésére kerül sor.

INSPEKCIÓS GYÓGYSZERTÁRAK!

VOITEK gyógyszer-tár, Bulev. Regina Maria 25. (Tel.: 15—10.)

DANCIU gyógyszer-tár, Piața Mihai Viteazul 13. (Tel.: 15—78.)

BERGER gyógyszer-tár, Saguna-ut.

BERNATH gyógyszer-tár, állomással szemben.

Hirdessen az Aradi Közlönyben

Az aradi városi színházban 1938. okt. 15-én, szombat este 9 órakor Tanase revüszínház

a megszokott pazar rendezésben a legnagyobb sikerű

„Fából Tanase“

2 felv. 56 képletből álló pazar rendezésű revüjét adja elő 80 ballerina, 24 boy. Gyönyörű zene. Jegy: „Libreria DIECEZANA“-ban kaphatók.

Tájékoztató az egyetemi beiratkozásokról

A kolozsvári egyetemi tanács határozata értelmében minden elsőéves egyetemi hallgató, illetve hallgató köteles orvosi vizsgálat alá vetni magát. Az orvosi vizsgálat helye: a belgyógyászati klinika, ideje október 1—14-ig.

AZ ORVOSI VIZSGÁLAT SORRENDJE

Az orvosi és természettudományi fakultások jelöltjei: ünnepnapokat kivéve minden nap fél 1-től délután 3 óráig a belgyógyászati klinika rendelőjében.

A jogi fakultás jelöltjei ünnepnapokat kivéve mindennap délután 4—6 óráig a belgyógyászati klinika radiológiai laboratóriumában.

Az irodalom és bölcsészeti fakultás jelöltjei ünnepnapokat kivéve mindennap délután 2—5 óráig a Babes-uccai antituberkulotikus rendelőben jelentkezhetnek orvosi vizsgálatra. Orvosi vizsgálat nélkül senki sem iratkozhatik be az egyetemre. A vizsgálat díja 150 lei, mely díj alól senki sem mentes. A vizsgálat díja előre fizetendő a központi egyetem közigazgatási hivatalában. Az orvosi vizsgálat kötelező azokra a II—V. éves egyetemi hallgatókra, illetve egyetemi hallgatóknak is, akik először iratkoznak be a kolozsvári egyetemre. A most vizsgálatra jelentkezők kötelesek személyazonosságukat igazolni a vizsgáló bizottság előtt.

FELVÉTELI VIZSGA

Tekintettel arra, hogy a felvehető elsőévesek száma korlátolt, a jelentkezőknek felvételi vizsgát kell tenniük, amennyiben számuk meghaladja a korlátolt létszámot. A felvételi vizsgára csak azok az elsőévesek jelentkezhetnek, akiket az orvosi vizsgálat egészségüknek talált. Felvételi vizsgára október 1—15-ig lehet jelentkezni. A vizsga ideje október 15—25-ig.

A leigazoláshoz szükséges okmányok: orvosi vizsgálaton nyert bizonyítvány, érettségi bizonyítvány (eredeti), anyakönyvi kivonat, állampolgársági bizonyítvány, nyugta 100 leiről, amennyiben lesz felvételi vizsga.

AZ EGYETEMI BEIRATKOZÁSOK IDEJE

elsőévesek részére október 25—31-ig, másoknak október 1—31-ig. A beiratkozási díj: 1500 lei. A fakultási díjak az 1938—39-ik évre nem változtak. Jogi fakultás: 1000 lei; irodalom és bölcsészet: 1000 lei; orvosi: I. év 2000, II. év 2000, III. év 2000, IV. év 2000, V. év 2000, VI. év 1500 lei, matematika 1000 lei, földrajz 1000 lei, természettudományok 1500 lei. A fakultási díjaknak legalább fele a beiratkozási díjjal egyszerre fizetendő.

Az Egyetemi Hivatal (Oficiul Universitar) az elsőévesek részére bármikor nyújt tájékoztatást, közvetve választélag beküldésével, vagy közvetlenül.

A FELVÉTELI VIZSGÁK ANYAGA

ha nemcsak az orvosi fakultáson lesznek felvételi vizsgák:

Jog: Rómaiak története (V. oszt. anyaga), románok története (VIII. o. a.), közgazdaságtan, jog (VII—VIII. o. a.) logika, szociológia, latin (Cicero szöveg ford.).

Irodalom és bölcsészet: Filológiai csoport: román ny., latin ny., francia ny. Történelmi csoport: román ny., latin ny. történelem. Filozófiai csoport: román ny., francia ny. filozófia

Természettudomány: Matematikai csoport: szám-tan, fizika-kémia csoport: fizika, kémia, ásványtan; természettudomány: fizika, kémia, természettudomány; földrajz csoport: földrajz, történelem.

Orvosi: fizika-kémia, biológia (zoológia, botanika, emberi anatómia és fiziológia, általános biológia).

A felvételi vizsga alatt, illetve az után az elsőévesek kötelesek egy antropológia-fiziológia és pszichológiai vizsgálat alá vetni magukat. A pszichológiai vizsgálatok a központi egyetemen lesznek a felvételi vizsga ideje alatt, minden szaknak külön. Ez alól a vizsgálat alól senki sem lehet mentes. Akik nem tudják igazolni, hogy résztvettek a pszichológiai vizsgálaton, nem iratkozhatnak be az illető dékánatusokon. Hasonlóképpen azok az új egyetemi hallgatók, akik a meghatározott időben nem jelentkeznek antropológiai és fiziológiai vizsgálatokra, évvégén nem jelentkezhetnek vizsgákra.

Betársulnék 100—250 ezer leiel

rentabilis üzembe, vagy vállalatba. Ajánlatokat: „Tőke biztosítva“ jellegére a kiadóba.

6193

Beszélgetés Tolsztoj Wladimirral,

A III. Sándor cárhoz intézett híres levél története

a nagy orosz író születésének 110-ik évfordulóján

Belgrádból jelentik: A belgrádi kiállításra utaztam. A vasuti kocsifülkéjébe, amelyben eddig egyedül ültem, új utas szállt be az egyik kis állomáson. Némétül köszönt és leült velem szemben. Titokban figyelni kezdtem. Bár biztos voltam benne, hogy soha nem láttam azelőtt, mégis rendkívül ismerősnek találtam.

Utitársam később pipára gyújtott, aztán újságot vett elő és annak olvasásába merült. A kezében levő lapban jólismert emigráns-orosz napilapot ismertem fel.

Bemutakoztam.

— Wladimir Tolsztoj, — felelte, mikor megmondtam nevemet. Most már megértettem, miért tűnt fel olyan ismerősnek az előbb. Nagypapa, a nagy író, Tolsztoj Leó vonásait ismertem fel benne.

Beszélgetni kezdtünk. Elmondotta, hogy családjával együtt Jugoszláviában, Nagybecskerekben él, ahol kisebb tisztviselői állása van. Csakhamar nagyapjára tereltem a beszélgetést.

— Most volt nagyapám születésének száztizedik évfordulója, — mondotta. — Az orosz emigrációkban mindenfelé megünnepezték ezt a jubileumot.

— A családban sok érdekes emléket őriznek nagyapámról. Ezeknek nagyrésze azonban a forradalomban és menekülésünk közben elveszett. Csak néhány érdekesebb fényképet és írást mentettünk meg. Megvan például annak a levélnek az eredeti fogalmazása, amelyet nagyapám III. Sándor cárhoz intézett apjának, II Sándornak meggyilkolása után.

Megkértem Tolsztojt, hogy mesélje el a levél történetét.

— Mindig voltak és vannak emberek, — mesélte — akik rendkívül érzékenyek a mai kor egyik legnagyobb problémája iránt: miképpen lehet összeegyeztetni a modern állam követelményeit a kereszténység dogmáival. Ezeknek az embereknek nagy fájdalmat okoznak azok az ellentmondások, melyek a vallás és az állam érdekei között felmerülnek. Tolsztoj Leó gróf számára is sok problémát okozott ez a kérdés.

II. Sándor meggyilkolása

— 1881. március 1-én a forradalmárok meggyilkolták II. Sándor cárt. Azt az embert ölték meg, aki széleskörű liberális reformokkal javította népe életét, megszabadította a törökök alól. Mit kell fenni a gyilkosokkal? Magától értetődik a válasz: ki kell végezni őket.

— Tolsztojnak azonban távolról sem látszik olyan egyszerűnek és igazságosnak ez az ítélet. Sok álmatlan éjszakán keresztül gondoikozott a kérdésen és végül elhatározta, hogy levelet ír az új cárnak. „Hogyha én nem említem meg az Isten törvényeit, senki sem szól neki erről“ — mondotta Tolsztoj. De hogyan fogalmazza a levelet? A nagy író kicsinynek és gyengének érezte magát. Istenhez fordult tanácsért, Több napig böjtölt és imádkozott, majd amikor elég erősnek érezte magát, hozzáfogott a levélhez. Annyiszor olvastam már ezt a fogalmazást, hogy majdnem szószerint tudom a tartalmát.

A beteg ember

— Zavaros, szinte összefüggéstelen mondatok vannak a levélben, amelyek azonban világosan visszatükrözik Tolsztoj gondolkodását, tanainak lényegét. A levélben beteg emberrel hasonlítja össze Tolsztoj Oroszországot. „A beteget — írja — erősen ható szerekkel kezelték, vagy egyáltalában nem kezelték és sorsára bízta. A kettő közül egyik módszer sem vált be és a beteg még betegebb lett. Ekkor valaki újabb gyógyszert ajánl. Olyan szert, amely még teljesen ismeretlen. Elvitathatatlan előnye van ennek a szernek a régiekkel szemben: ugyanakkor, amikor azok hasztalannak bizonyultak, az új szert még sohasem alkalmazták. Az állambiztonság nevében próbálták már ugyanennek a célnak az érdekében szabadságot adni az embereknek, — semmi sem használt. Miért nem lehet Isten nevében csak az ő törvényeit

tartani szem előtt és nem a gyarló emberek érdekét. Hiszen Isten és törvényei nevében nem születet gonoszság...“

— Az ön és az országa helyzete — folytatta a levél — egy krízisben vergődő beteg helyzethez hasonlítható, akinek egy felesleges vagy esetleg kárt okozó szer alkalmazása végzetes lehet. Egyik vagy a másik megoldás: irgalmatlan kivégzések után bosszuallás, vagy a képviselők összehívása döntő lehet az ország jövőjére. Ez alatt a két hét alatt, amíg a bíróság tárgyal, a fennálló lehetőségek közül kiválasztja az egyiket: gonoszszágot gonoszszággal való megtorlást vagy a liberális engedékenységet utját. Ez a két út már ismert és nem vezet eredményre. A harmadik az új út, amelyet a cár Isten akaratának teljesítésével követhet...“

— „Felség! Valamely végzetes és félelmetes félreértés következtében a forradalmárok lelkében gyűlölet született meg, amely a borzalmas gyilkossághoz vezetett. Most a gyűlöletet el kell temetni a szörnyű bünténnyel együtt. Az ön kezén nincs vér. Ön ártatlan áldozata a helyzetnek. Ön ártatlan lelkiismerete és Isten előtt; de ön választott előtt áll. Még néhány nap és ha azok győznek, akik szerint a keresztény igazság csak elméletben jó, önt örökké elhagyja a tisztaság, az Istenrel való élet érzése, mert az állami érdekek útja mindent megenged az emberek érdekében, még az Isten törvényeinek megszegését is.“

„Bocsásson meg a gyilkosoknak, fizessen jóval a gonoszságért és a bűnösök tömegei az Istenhez fordulnak és ezreknek, millióknak megdobban a szíve az örömtől és meghatottságtól, látva a trónról jövő jósnak ilyen nagyszerű példáját ebben a borzalmas percben. Felség! ha ön megtenné azt, odahívhatná ezeket az embereket. Pénzt adna nekik és elküldené őket azután valahova Amerikába és szózatot intézne népéhez ezekkel a kezdő szavakkal: „Én mondom: szeressétek az ellenségeiteket“ — nem tudom, hogyan cselekednének mások, de én, rossz alattvalója, ezeket rabja, kutyája lennék. És sírnék a meghatottságtól, mint ahogy sírnék mindig, amikor az ön nevé hallanám. Mit is mondok, hogy nem tudom, igenis tudom, hogy milyen nagy jószág és szeretet hulláma árasztaná el egész Oroszországot...“

Az eredmény elmaradt...

— Így szólt a levél. Nagyapám, Pobjedonoszcev, a teljhatalmu cárhoz közelálló ember útját akarta elküldeni az uralkodóhoz levelét. Pobjedonoszcev nem vállalta a levél átadását és többek között ezt válaszolta a nagy írónak: „Az én Krisztusom nem az ön Krisztusa. Az én Krisztusom az erő és hatalom Krisztusa. Az önben pedig bűneljárás jeleit látom.“ A levél Cseverin tábornok útján jutott el III. Sándorhoz és mély benyomást tett az új cárra, aki a levélre adott válaszában hangoztatta, hogyha ő róla magáról lenne szó, elfogadná az ajánlatot, de mivel más emberről: apjáról van szó, nem helyezkedhetik erre az álláspontra.

— A cár gyilkosait kivégezték és így a történelemben példátlan kísérlet — a gyilkosságot megbocsátással ellensúlyozni — nem teljesedett be. Fél évszázad múlt el már azóta, de az állam és a kereszténység követelményei ma is sokszor szembekerülnek egymással. Szovjet-Oroszország és Spanyolország a legjobb példa erre, ahol lerombolják a templomokat, börtönbe vetik és megvégzik az emberek ezreit, mindig az állam érdekeit hangoztatva.

— Nagyapámnak szerencséje, — fejezte be szavait Wladimir Tolsztoj — hogy előbb költözött el a világból és nem érte meg sem a világháborút, sem a népek mai gyűlölködését.

(V. G.)

Hirdessen az Aradi Közlönyben

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

A legfelsőbb közigazgatási bíróság döntése:

A városok nem monopolizálhatják a kéményseprő ipart!

A magánkéményseprők is működhetnek a városok által megszervezett kéményseprői szolgálatokon kívül

Alkotmányellenesnek mondotta ki a bíróság Aradváros kéményseprési szabályrendeletének 28.-ik szakaszát

Nagyfontosságú és elvi jelentőségű ítéletet hozott 338—1938. szám alatt az aradi kéményseprő mesterek ügyében a Bucurestiben működő legfelsőbb közigazgatási bíróság II. tagozata N. Ioanovicj semmitőszéki bíró elnökletével. A tanács tagjai a következők voltak: G. Georgian, A. Lucescu, N. Fundateanu, míg az előadói tisztelet Gr. Dimitriu töltötte be.

A per tárgya a következő volt:

Aradváros átmeneti bizottsága 20.332—1934. szám alatt 1934. augusztus 21-ikén megszavazta azt a szabályrendeletet, amelynek értelmében városi kezelésbe veszik Aradon a kéményseprést. A fenti határozat ellen özv. Müller Józsefné, Szász Róbert, özv. Schmitzer Ferencné és több más kéményseprőmester felebbezést jelentett be a temesvári közigazgatási bírósághoz, a városi kéményseprői monopólium megszüntetését kérve.

A temesvári közigazgatási bíróság keresetillet 1022—1934. számú határozatával elutasította.

Ezt az elutasító határozatot az érdekeltek a legfelsőbb közigazgatási bírósághoz felebbezték meg.

Aradváros vezetősége az akkori közigazgatási törvény alkalmazása során 1936. augusztus 5-ikén megtartott ülésén változtatásokat hajtott végre az említett szabályrendeleten és ezeket a változtatásokat a belügyminisztérium jóváhagyta. A minisztérium által adott jóváhagyás ellen Müller József és több más kéményseprő felvolámodást adott be a legfelsőbb közigazgatási bírósághoz, amely ezt a felvolámodást 409—1937. számú határozatával elutasította.

Az így jóváhagyott szabályrendelet a város hivatalos lapjának 1936. október 5-iki számában jelent meg. Ennek megfelelően a város vezetősége 1937. augusztus 21-iki 20.781. számú határozatával úgy döntött, hogy a gyakorlatban is életbelépteti az új szabályrendeletet, felszólította a kéményseprőmestereket, hogy

alkalmazottak helyzetét rendezzék 1937. december 1-ig, amikor is a város veszi át kizárólagos joggal a kéményseprést Aradváros területén.

A városvezetőség határozatát a temesvári közigazgatási táblánál hárman támadták meg és azt hangoztatták, hogy a város vezetősége a szabályrendelet életbeléptetését

a szerzett jogok figyelmen kívül hagyásával határozta el, holott a kéményseprők iparrendelvénye szerzett jogot képez.

A temesvári közigazgatási bíróság 1937. december 14-ikén hozott 633. számú határozatával elutasította özv. Kaltenhuber Józsefné felebbezését, azzal az indokolással, hogy a város vezetősége a jóváhagyott szabályrendelet alapján járt el, másrészt pedig

az 1884. évi XVII. törvényeket hatályon kívül helyezte a helyi pénzügyek viteléről szóló törvény.

Ennek az utóbbi törvénynek 113. és az akkori közigazgatási törvénynek 194. szakasza értelmében a községeknek joguk van kéményseprői szolgálatot létesíteni. Aradváros pedig nem tett mást minthogy a törvényes intézkedéseket alkalmazta. A fenti rendelkezések egyébként nincsenek ellentétben az ipari előkészítésről szóló törvénnyel sem.

A temesvári közigazgatási bíróság határozata ellen Zeitler Ernő, özv. Müller Józsefné, Sas Róbert és Schmitzer József, valamint özv. Kaltenhuber Józsefné felebbezést adtak be a legfelsőbb közigazgatási bírósághoz.

Az iratok áttanulmányozása és a perbeszéd meghallgatása után a legfelsőbb közigazgatási bíróság a következőket állapította meg:

Az Aradváros által kiadott említett szabályrendelet 28. szakaszából megállapítható, hogy Aradváros megtiltotta azt, hogy a kéményseprés mesterségét a jövőben Aradváros területén más szakképzett kéményseprők is gyakorolják, mint azok, akik a város által megszervezett kéményseprői szolgálat alkalmazásában állnak. Ez a rendelkezés egyet jelent azzal, hogy Aradon monopolizálta a város a kéményseprői foglalkozás üzését. Az alkotmány 84. szakasza értelmében viszont, valamely község javára monopóliumot csak külön törvénnyel lehet létesíteni. Jelenleg egyetlen törvény sem rendelkezik úgy, hogy a községeknek jogukban van ilyen monopóliumot létesíteni és legfeljebb a közigazgatási törvény 134. szakasza engedélyezi azt, hogy a városok kötelező jelleggel kéményseprői szolgálatot szervezzenek, ha ezt egészségügyi, vagy közegészségügyi szempontok szükségessé teszik. Hasonló esetekben a kötelező jelleg alatt az értendő, hogy a község minden egyes lakosa köteles a község által megszervezett kéményseprői szolgálatot megfizetni illeték mellett igénybevenni, ez azonban nem jelentheti azt, hogy megcsorbitsák a többi kéményseprőket mesterségük gyakorlásának jogában. Ezeket a kéményseprőket a magánfelek igénybe vehetik teljesen függetlenül a város által megszervezett szolgálattól. Másrészt pedig az alkotmány 10-ik szakasza biztosítja a mesterség gyakorlásának jogát és erre való tekintettel Aradváros említett szabályrendeletének idézett szövege ellentétben áll az alkotmány 10. és 81. szakaszaival. Így tehát a közigazgatási törvény 159. szakaszának III. bekezdése értelmében a fenti szabályrendelet említett intézkedéseit hatálytalanak kell kimondani és a szabályrendeletből törölni kell a 28. szakaszban foglalt rendelkezéseket.

A legfelsőbb közigazgatási bíróság részben helyt adott a felebbezéseknek — mivel a temesvári közigazgatási bíróság határozatának más intézkedéseit jogosnak találta — és végzésében érvénytelennek mondotta ki Aradváros kéményseprési szabályrendeletének 28. szakaszát.

Az ítélet ellen felvolámodás a Semmitőszékhez adható be.

Október elsejétől életbelépett

a mezőgazdasági munkabérek, az árendák és a dézsmák szabályozása

Az 1937. március 19-iki mezőgazdasági törvénynek van egy külön fejezete, amely a mezőgazdasági munkabérekkel, az árendák és a dézsmák kérdésével foglalkozik. Ez a fejezet a törvényben foglalt intézkedéseknek megfelelően 1938. október elsején lépett életbe. A törvény értelmében a mezőgazdasági kamarák mellett bizottságok létesültek, amelyek megállapították a minimális mezőgazdasági munkabérek és szabályozták a földek után fizetendő haszonbér kérdését. Ezeket a határozatokat a mezőgazdasági kamarák szövetsége jóváhagyta és ezek a következők: Serdülő korban lévők napszáma 15 lei, nőké 20 lei, férfiaké pedig 30 lei. Minden esetben azonban ehhez hozzászámítandó az étel is, amelyet a föld tulajdonosa a napszámon kívül köteles a mező-

gazdasági munkásoknak adni. Bérelt földek esetében a dézsmát a következőképpen állapították meg: A dézsmát a termés fele. A tulajdonos köteles válogatott és betegségek ellen kezelt magvakat adni. A haszonbér — földek szerinti kategóriák alapján — pedig a következő: I. osztályú földek esetében 1600 lei, II. osztályú földeknél 1200, míg III. osztályú földeknél 800 lei. Ezeket a haszonbéreket nem alkalmazzák a legelők, zöldségeskertek, gyógynövényekkel vagy pedig textilnövényekkel bevetett területek esetében.

Ujraértékelik

a Francia Bank aranykészletét

A képviselőház pénzügyi bizottságában Marchandeaup pénzügyminiszter beszédet mondott. Ebben kijelentette, hogy a kormány nem gondolt az értékpapírok kényszerkonverziójára, ugyanakkor azonban arra célzott, hogy a Francia Bank aranykészletét rövidesen újraértékelik.

Emelkedett Svájc bankjegyforgalma. A Schweizerische Nationalbank szeptember 23-án közzétett kimutatása szerint az aranyállomány egy hét alatt 1.500.000 frankkal emelkedett, úgyhogy pillanatnyilag a Svájci Nemzeti Bank aranykészlete 2.852.4 millió frankot tesz ki. Még nagyobb mértékben növekedett a devizaállomány, melynek egyheti szaporulata 4.900.000 frank, mely összeggel a devizakészletek 326.200.000 frankra emelkedtek. A jegybankfoglalom meglepően szaporodott, amit kétségkívül a bizonytalan európai helyzettel lehet összefüggésbe hozni. Egy hét alatt 43.900.000 frankkal szaporodott a bankjegyfoglalom, mely e pillanatban 1.696.6 millió frankot tesz ki. Svájcban számolnak azzal, hogy a bankjegyfoglalom növekedése ezzel még korántsem zárult be.

Semmitőszéki döntés a szabadfoglalkozásuk adókövetésének ügyében. A semmitőszék a szabadfoglalkozások megadóztatásának ügyében az alábbi döntést hozta: Az adózó által benyújtott adóvallomás képezi az alapot a szabadfoglalkozásuk adójának megállapításánál. Elutasítható az adóvallomás az adókövető, vagy felebbezési bizottság által oly esetben, ha az adózó vallomását a bizottság nem tekinti őszintének, azonban ilyen esetben az elutasítás indokait pontosan fel kell tüntetnie. A bizottságnak adatokkal kell igazolni az adózó által benyújtott vallomás nem őszinte voltát és azt, hogy a jövedelme nagyobb, mint amennyit feltüntetett. Abban az esetben, ha a bizottság adatokkal nem tudja alátámasztani ezen fellebbezését, következtetés utján is kiróhatja az adót. De ilyen esetekben tekintetbe kell venni az adózó életmódját. Az adózó szociális helyzetére és foglalkozására való hivatkozás nem indokolja a beadott adóvallomás elutasítását. Ez a döntés régi adószérelmet orvosol. Az adókövető bizottságok a szabad foglalkozásuk adókövetésénél eddig az összehasonlítás alapuló kivétel módszere csak akkor alkalmazható, ha más kivétési adat nem áll rendelkezésre.

Malomtulajdonosok figyelmébe! A földművelésügyi minisztérium felhívja a malomtulajdonosok figyelmét, hogy október 9-ikén jár le az a határidő, ameddig az érvényben levő törvények értelmében — bíróság terhére mellett — a központi buzaértékesítő hivatalnál le kell tenniük malmaik leírását.

Uj intézkedések a külföldön tanuló diákok valuta-ellátásáról. A nemzetnevelésügyi minisztérium részletes tájékoztatót adott ki arra vonatkozóan, hogy a folyó iskolaévben miképpen kaphatnak valutát a külföldön tanuló diákok. A diákoknak a nemzetnevelésügyi minisztériumhoz kell valutajelvényekben kérvényt intézniük. (Ministerul Educației Naționale, Direcția Invățământului Superior, Serviciul Relațiilor Internaționale). A nemzetnevelésügyi minisztérium kimutatást juttat el a nemzetgazdasági minisztérium mellett működő valutabizottsághoz az igénylésekről. Ennek a közlésnek alapján állapítja meg a bizottság azt, hogy az egyes diákoknak — a valutakészletekkel arányban — havonta milyen összegek utlíthatók ki. Az érdekelte diákok a határozatnak megfelelően havonta kérvényt kell intézzenek a nemzetgazdasági minisztériumban működő bizottsághoz (București, Str. Doamnei 4.) az átutalás engedélyezése végett.

Leszállították az Angliába exportált fűrészáru után fizetendő prémiumot. A nemzetgazdasági minisztérium határozata értelmében a fűrész- és tölgy-fűrészáru után fizetendő 15 százalékos exportprémiumot október elsejei hatállyal 12 százalékra szállították le.

Romániából és Oroszországból 100 ezer tonna búzát vásárol Görögország. A görög kormány határozatot hozott, amelynek értelmében 100 ezer tonna buza bevitelét engedélyezi szabad devizák ellenében. A búzát a görög importőrök Romániából, vagy Oroszországból vásárolhatják a görög kormány rendelkezése szerinti.

SPORT KÖZLÖNY

A vasárnapi küzdelem előtt

Összeállítási gondok a Gloriában

Valószínűleg ismét a multheti csapat játszik. — Szombaton érkezik Aradra a Sportul Studentesc együttese

A Gloria együttese szorgalmas edzéssel készül a vasárnapi mérkőzésre. Az aradi kéksárgák ekkor szeretnének elkerülni az utolsó helyről, ahová érdemtelenül kerültek. A múlt vasárnapi vereségnek nem is kereshetik a magyarázatát, mert a Venus csapata valóban nagy játékot játszott és bármely együttes került volna szembe vele, alárendelt szerepet játszott volna. Mindenesetre sok hiba is volt a játékban és Pecican edző ezekre a hibákra próbál rámutatni és igyekszik kiküszöbölni. A leglényegesebb kérdés a csatársor gólképességének feljavítása. Ezt különféle összeállításokkal próbálták az edzésen megteremteni, de véglegesen még mindig nem állították össze a csatársort. Előreláthatólag változás lesz a halvesorban is, ahol szóba kerül Ipacs neve. A legvalószínűbb csapat a következő: Theimler—Varjassy, Volentir—Codrean (Ipacs), Siclován, Mijola—Tudor, Marianuț, Fritz, Henegar és Mercea.

Mint kiderül, miután Henegar lábá-

ról lecsuszott a labda, és az első 11-es nem lőtte be, Varjassyval akarták rugatni, azonban az egyik csatárjátékos elhamarkodottan oda-szaladt és gyengén lőtte a kapus kezébe. Emiatt büntetéssel is sújtották, úgy hogy ez a jövőben nem fordulhat elő.

A fővárosi sportlapok jelentése szerint a Sp. Studentesc csapata — amely a bajnokságban vezet — pénteken utazik el a fővárosból és szombaton érkezik meg Aradra, a Gloria elleni mérkőzés színhelyére. A fővárosi diákcsoport, amely most minden igyekezetével tartani akarja a szabályadta vezetőhelyét, természetesen a legjobb együttesével áll ki az aradi mérkőzésre és folytatni akarja az eddigi sikersorozatot. A Sp. Studentesc összeállítása a vasárnapi mérkőzésre a következő:

Constantinescu—Duce, Radulescu—Dumitrescu, Dragan, Mitan (Dumitrescu II)—Schulder, Mihaescu, Marinescu, Stefanescu, Gica Popescu.

Két helyen változik az AMTE csapata

Dvorzsák kimarad, Szurdi és Reinhart II. játszanak Bucurestiben a Rapid ellen. — Problémák az ötödik forduló előtt

Az AMTE-ban alapos gondokat okoz a csapat vasárnapi játéka. Az együttes nem volt rossz, mint ahogyan azt leszögeztük, és mégis hibát hibára halmoztak. Ezeknek a hibáknak végső kiküszöbölésére talán nem is elég a következő mérkőzésig rendelkezésre álló egy hét, de mindenesetre nagy munka folyik, hogy a bucarestij találkozáson ne adja könnyen a pontokat az aradi csapat. A Rapid, eltekintve a vasárnapi vereségtől, komoly együttes, úgy hogy még a legjobbakat is próbára teszi és ezért értendő, hogy az AMTE összeállításán változtatni kell, ha legalább pontot akar szerezni.

A szerdai tréningen új játékost is próbál-

tak a balszélső posztjára és ebben az esetben Batrin centerben szerepelt volna. Később azonban az AMTE vezetői arra a meggyőződésre jutottak, hogy Batrint szélről nem lehet eltávolítani, mert ott van a helye. Minden valószínűség szerint Dvorzsák marad ki a csapatból, helyén Reinhart II. szerepel, aki az edzésen nagyszerű játékkal örvendeztette meg a társait, míg a fedezetsorba az ismét formában levő Szurdi kerül. Az AMTE játékosai tudatában vannak a következő mérkőzés fontosságának és ezért nagy lelkesedéssel készülnek és biznak abban, hogy végre jobban megy majd a csapatnak.

Sportünnepély a béke öröme

Európa válogatottja két elképzelésben

A Párisban megjelenő L'Auto című sportlap érdekes kezdeményezést juttatott el Rómába, az olasz nemzeti olimpiai bizottság címére. A francia sportlap véleménye szerint abból a nagy megkönnyebbülésből, amely Európán urrá lett a háborús veszély kiküszöbölése révén, a sportnak is ki kell vennie részét. Éppen ezért a sportlap azt javasolta az olasz nemzeti olimpiai bizottságnak, hogy tegye lehetővé a müncheni egyezményt aláíró nemzetek sportolójának, hogy nagyszabású verseny keretében megünnélik a béke nagy sportünnepét.

A párisi lap javaslata szerint a ritka sportünnepélyt október végén rendeznék meg Rómában a Forum Mussolinin. Ezen a sportünnepélyen az atléták, uszók, vívók, ökölvívók és kerékpárosok vennének részt Anglia, Franciaország, Németország és Olaszország részéről.

Itt írjuk meg, hogy ugyancsak a L'Auto összeállította Európa válogatott csapatát. Ismeretes, hogy a kontinens válogatott csapata október 26-án Londonban játszik Anglia legjobb tizenegye ellen.

A párisi L'Auto című sportlap így állítja fel Európa válogatott csapatát: Planicska, Foni, Rava, Kostyalek, Andreolo, Lázár, Aston, Meazza, Piola, Sárosi dr., Nejedly.

Ezzel szemben a Züricher Sportzeitung Európa legjobb tizenegyének a következőket vallja: Oliveri, Foni, Rava, Kostyalek, Boucsék, Lázár, Zsengeller, Meazza, Piola, Ferraris, Nejedly.

Ugyan az úgy kapásból!

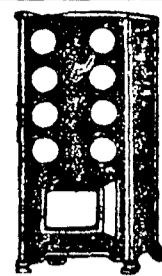
A legfelsőbb szövetségi tanács csak hétfőn este ül össze, hogy a szombat-vasárnapi román-magyar válogatott mérkőzésekre az országos válogatott csapatot összeállítsa. Hétfőre a tanács vidéki tagjai is a fővárosba utaznak.

Dobra és Kovács „kepek” voltak a törészesel a Tricolor CFPV vasárnapi váratlan győzelmének. A két játékos feltétlenül szóba kerül a válogatásnál és a vasárnapi mérkőzésen szövetségi megfigyelő fogja Dobra és Kovács formáját megfigyelni.

A vasárnapi Kolozsvárott lejátszott Juventus—Victoria nemzeti bajnoki mérkőzés után példátlanul súlyos incidens játszódott le, amennyiben a hazai csapat Cociuban I. nevű játékosa tétleg bántalmazta Muresan határbíróját. Az incidensnek természetesen a szövetség előtt lesz folytatása.

A német-román válogatott mérkőzésen megsebesült Albu, a Venus hátvédje, aki ennek következtében hosszabb pihenőre kényszerült. A szövetség kedvezően intézte el a játékos segély iránti kérését és a hátvéd számára három ezer leit utalt ki.

O Szüreti mulatságot rendez a Sparta. A Sparta sportegyesület szombaton este 8 órai kezdettel a Krispin-teremben, az Eminescu-ucca 32. szám alatt, nagyszabású szüreti mulatságot rendez. A Sparta egyesülete minden ideyben megrendezi mulatságát s a 100 tagu rendezőbizottság olyan szakértelemre tett szert, hogy a várt siker sohasem maradt még el. Ez alkalommal saját büffé, kitűnő ételek és italok, a rendőrszeker, valamint az olcsó árak járulnak még minden biznnyal hozzá a sikerhez.

Megdrágult a tüzifa?

Akkor is

olcsón fűtök

„ZEPHER”

kályhával

10 kgr. fával fűt egy 24 órán át normál szobát

Gyártja: Szántó D. és Fia, Oradea „ELITE” fűzhely kályhagyára.

Kapható mindenütt. Kérjen díjtaian Aradjegyzéket. Consum 66 Inlesnires könyvre 8 havi hitel. Lerakat Csetey és Seitz vaskereskedés Arad Bul. Regale Ferdinand 49.

Súlyos pénzbüntetésben részesültek a Rapid játékosai

Bucuresti. A fővárosi Rapid, amely az elmúlt vasárnap a Tricolor CFPV csapatától vereséget szenvedett, az egyesület vezetősége szerint a játékosok indolenciájának köszönhetette a vereséget. — A vezetőség ezért igen súlyos pénzbüntetéseket alkalmazott a játékosokkal szemben és összesen több mint 16 ezer leire rug az az összeg, amelyet a játékosoktól büntetés fejében levonnak. Játékosonként a következő büntetéseket rótták ki:

Radulescu 2000, Wetzer 900, Rosculeț 1200, Vintila 1500, Rasinaru 900, Costea 500, Bordan 1650, Moldoveanu 1500, Auer 4000, Barátky 2000, Horotan 100 lei.

A Rapid összeállítása egvébként az AMTE elleni mérkőzésre megváltozik és valószínűleg a következőképen alakul:

Radulescu—Wetzer, Rosculeț—Vintila, Rasinaru, Fanescu—Bogdan, Moldoveanu, Barátky, Horotan, Auer.

Az AMTE vezet a szövetségi díjban

A szövetségi díjért folyó mérkőzések során vasárnap csak egyetlen mérkőzést játszottak le: az AMTE 5:1 arányban győzött a Crișana felett, míg a másik mérkőzésen a Gloria nem jelent meg, így az AMTE 3:0 gólaránnyal megkapta a pontokat. A táblázat a következőképen alakult:

1. AMTE	4	3	—	1	12	3	6
2. Gloria	3	2	—	1	13	4	4
3. Transilvania	3	1	1	1	5	9	3
4. Crișana	4	1	1	2	4	13	3
5. Titanus	3	1	—	2	7	6	2
6. ATE	3	1	—	2	6	12	2
7. Hakoah	2	—	2	—	3	3	2

Október 10-én kezdődik a kötelező himlőoltás Aradon

A főorvosi hivatal elrendelte, hogy mindazokat a gyermekeket, akik 1938. január 1- és július 31. között születtek, valamint mindazokat, akik valamely okból kimaradtak a beoltottak közül, himlő ellen be kell oltani. Az oltások öt kerületben történnek a következő helyeken és sorrendben:

I. kerület: Október 10-én a Iosif Vulcan-uccai elemi iskolában és október 11-én az Oituz uccai iskolában délután 5 órakor.

II. kerület: Október 10-én Piata Luptein levő iskolában, 11-én a Str. Lae Barna uccában levő óvodában délután 5 órakor.

III. kerület: Október 10-ikén a Stefan cel Mare levő elemiben, 11-én a Petru Rares uccában levő elemiben délután 5 órakor.

IV. kerület: Október 12-ikén reggel 8 órakor a Str. Aurel Vlaicu 234. sz. alatti díszpazar helyiségében.

V. kerület: Október 13-án délelőtt 10 órakor a Radnei-ut 248. számú házban.

A főorvosi hivatal felkéri az érdekelteket, hogy pontosan jelenjenek meg gyermekeikkel együtt a megjelölt időpontokban az oltás eszközlése céljából.

Rádióműsor

— Romániai időszámítás. —

PÉNTEK, OKTÓBER 7.

București. Ritmikus torna, háztartási és gyógyászati tanácsok. Utána reggeli hangverseny gramofonlemezekon. Majd: hírek. Utána a gramofonhangverseny folytatása. 13.15: Időjelzés, kulturális hírek, sport, vizállásjelentés. 13.25: Déli hangverseny. 14.15: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 14.30: A hangverseny folytatása. Szórakoztató zene gramofonlemezekon. 15.20: Különféle közlemények. A rádióval kapcsolatos kérdések. 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.02: Aktualitások. 19.17: A rádió szalonzenekara. Vezényel: Ion Ghiga. Műsor: Gounod: Notredamei harangok, Wieniawski: Keleti fantázia, Lincke: Luna asszony, Urbach: Részletek Mendelssohn műveiből, Rebikoff: Román szavak nélkül, Lehár: Éva. 20.20: Ion Scutaru mérnök felolvasása időszerű agrár-kérdésekről. 20.40: A Keresztény Ifjúság Zenekarának hangversenye. Vezényel: Radu Botez. 21.10: Em. Bucuta felolvasása. 21.30: Puccini: „Bohémek”, opera 4 felvonásban. A Scala ének- és zenekarának a közreműködésével. Vezényel: Sahajno. (Gramofonlemezek.) Közben: I. felv. után (22.05—22.20): hírek, II. felv. után (22.40—22.50): sport. III. felv. után (23.15—23.30): hírek a külföldre franciául és németül.

Budapest I. 7.45: Torna. Utána: Hanglemezek. Kb. 8.20: Étrend, közlemények. 11: Hírek 11.20 A folyékony kenyér. Irta Ács László. (Felolvasás.) 11.45: A kélták. (Felolvasás.) 12.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat. 13: Déli harangszó az Egyetemi templomból, időjárásjelentés. 13.05: Vörös Elek cigányzenekara. Közben kb. 13.30:

Hírek. 14.20: Időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 14.30: Rendőrzene. 15.35: Hírek 15.50: A rádió műsorának ismertetése. 16: Árfolyamhírek, piaci árak, élelmiszerárak. 17.15: A rádió-diákfelőrája. Utána ifjúsági közlemények. 17.45: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18: Hanglemezek 18.50: Sportközlemények. 19: Lászlóffy Margit zongorázik. 19.30: A zeneművészet és a rádió. Pap Viktor előadása. 20: Hírek. 20.05: Hírek szlovák nyelven. 20.10: A rádió szalonzenekara. 21.10: Kisebbségi magyar írók estje. Közben 22: Hírek. Utána kb. 22.45: Hírek, időjárásjelentés. 23.05: Az 1. határőrezred zenekara. 23.45: Budapest orvosi szemmel nézve. 24: Hírek angol és francia nyelven. 0.10: Hírek. 0.20: Szalonötös. 1.05: Hírek külföldi magyarok számára.

Budapest II. 19.35: Banda Ede magyar nótákat cimbalmozik. 20: Gyorsirótanfolyam. 20.30: Kardos Tibor irodalomtörténeti csevegése. 21: Hírek. 21.25: Hanglemezek. 22.40: Időjárásjelentés.

SZOMBAT, OKTÓBER 8.

București. 6.30: Ritmikus torna, háztartási és gyógyászati tanácsok. Utána reggeli hangverseny gramofonlemezekon. Majd: hírek. Utána a gramofonhangverseny folytatása. 13.15: Időjelzés, kulturális hírek, sport, vizállásjelentés. 13.25: Déli hangverseny. 14.15: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 14.30: A hangverseny folytatása. A Dinu Serbanescu zenekar jazz-hangversenye Gică Petrescu énekszámával. Közvetítés a sinai-i kaszinóból. 15.20: Különféle közlemények. A rádióval kapcsolatos kérdések. 18.15: „Munca și voe bună”. I. Felolvasás. II. Zene. III. Közlemények. 19.15: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.17: Vegyes zene gramofonlemezekon. A következő zeneszerzők művei: Masse-

net, Corelli, Sibelius, Graener, J. Nin, Lalo, Künnecke. 20.20: C. Radulescu-Motru egyetemi tanár előadása a gyakorlati irányú nevelésről. 20.35: Constanta Badescu keringőket énekel. (Millöcker, Chopin, Rubinstein, Venzano). 21: A rádió üzenetei. 21.15: A Ghindă-jazz hangversenye. 22: Sport. Hírek. 22.20: A tánczenekar játéknak folytatása. 22.45: A Petrică Mofotzenekar hangversenye. Közvetítés a „Mircea”-étteremből. 24: Szórakoztató gramofonlemezek.

Budapest I. 7.45: Torna. Utána: Hanglemezek. Kb. 8.20: Étrend, közlemények. 11: Hírek. 11.20 Pakots József elbeszélései. 11.45: Mit nézzünk meg? Az Erzsébet-tér szobrai ismerteti Mesterházy Jenő. 12.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat. 13: Déli harangszó az Egyetemi templomból, időjárásjelentés. 13.05: Laky-Tóth Erzsébet énekel. Revere Gyula hárfázik zongorakísérettel. Közben kb. 13.30: Hírek. 14.20: Időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 14.30: Hanglemezek. 15.35: Hírek. 15.50: A rádió műsorának ismertetése. 16: Árfolyamhírek, piaci árak, élelmiszerárak. 17.15: Harsányi Gizi. Lakatos Elli és Dévényi Gyuri mesélnek. 17.45: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18: Horgászat és horgászatok. 18.30: Kernács Pál hegedül zongorakísérettel. 19.30: Főúri élet a szaharságharc előtt. 19.30: Polgár Tibor és Kondor Leo kézzongorás jazzműsora. 20: Hírek. 20.10: Mit busulsz kenyeres? Hadi életképek a kuruc világban. Közben kb. 21.45: Időjárásjelentés. Majd Protestáns magyar munkások Északfranciaországban. 23.45: A rádió szalonzenekara. Közben 24: Hírek német és olasz nyelven. 1.05: Hírek külföldi magyarok számára.

Budapest II. 19.30: Mezőgazdasági félóra. 20: Hanglemezek. 21: Hírek. 22: Táncklemezek. 23: Időjárásjelentés.

APRÓHIRDETÉSEK

A 69094. számú, 1938 július 18-án megjelent miniszteri rendelet alapján az apróhirdetések ára a következő módon állapított meg: **Alkalmazást keresők, elveszett, eltűnt egyének, vagy tárgyak hirdetése, fürdő és gyógyhely hirdetések szavankint 1 leu. Egyéb apróhirdetés szavankint 2 lei.** A fenti rendelet értelmében az apróhirdetések ára előre fizetendő.

HÁZASSÁG

Házasságot minden rendű és rangu egyén számára közvetít a „Biroul căsătorie”. Egyezer prima előjegyzés. Levél-cím: Căsuța poștală 114. Temesvár. 6240

ALKALMAZÁST KERES

Intelligens idősebb lány laboratóriumi, vagy asszisztensnői állást keres. Címét a kiadóba kér. 6239

ALKALMAZÁST NYER

Kétféle családban egy lehetőleg nem fiatal mindenestül kerestetik. Str. Cuza Vodă 11., Bugariu. Jelentkezni délután. 6236

LAKÁS

Új házban 1, 2 és 3 szobás, komfortos lakás november 1-re kiadó. Bul. Carol 68., földszint. Érdeklődni délután 11—1. délután 5—7-ig. 6217

Iroda és raktárhelyiség azonnalra kiadó. Str. Soarelui 7. 6230

Kétszobás, fürdőszobás lakás. esetleg gacnának is nov. 1-re kiadó. Str. Crișan 3. 6121

Négy uccal szobából álló magasföldszinti modern lakás november elsejére kiadó. Str. I. G. Duca 19., kapubejárattal. Bul. Carol. 6238

Kétszobás, fürdőszobás, udvari lakás november 1-re kiadó. Str. Ciorogariu 7. 6246

Szép egyszobás, konyha, speiz azonnal kiadó. Str. Badea Cârțan 14.

Háromszobás modern lakás, belvárosi új épületben kettőezerért kiadó. Str. Cosbuc 39. 6249

Belváros központjában 1—2 szoba kiadó. Cím a kiadóban.

KÜLÖNFÉLÉK

Haláleset

elutazás, költözködésből kifolyólag veszek készpénzért ocska butorokat, ruhaneműket, ágyneműt, matracot, szőnyegeket, varrógépet, egész lakberendezést, könyveket festményeket, hangszereket, makulatúrapipt, ócskavasat, padlásholmit, — Vásárolók lakásban és padláson heverő bármilyenféle felesleges holmit, hím-olajot stb. Vidékre is megyek. Címet lakásomra. Levelezőlap- vagy személyes hívásra hazhoz jövök. Új-úca 5.

Steiner Sándor.

Telefon 26-15. Telefon 28-16.

Új uriház

Piac közelében négyszobás, parkeltás, fürdőszobás, cserépkályhák, esslingeni redőnyök, 1x2 szobás lakás, gazdasági udvar, leszállított ár. 390 ezer. — U. o. teli jókarban levő emeletesház: 5 lakás, részben új épület, kert, fürdőszoba, 775 ezer. — Ugyanott háromuccára nyíló, teljesen jókarban levő sarokház: 10 lakás, részben fürdőszoba, shone csatornázás, 80 ezer jövedelem, 620 ezer. — A belváros értékes részén öt-lakásos ház, értékes telekkel, telekterüken alul, 330 ezer. — Színház közelében uriház: 3 lakás, parketta, fürdőszoba, esslingeni redőnyökkel, 600 ezer. — Belváros legértékesebb uccájában négylakásos ház: fürdőszoba, 500 négyszögletes gyümölcsös, 600 ezerért eladó. Földbirtokok Arad és Temesvár közelében épületekkel, 20 kat. holdról 400 kat. holdig, 6 ezertől 40 ezerig holdanként.

HAASZ

ingatlanforgalmi irodája, Arad, Eminescu uca 20-22. Alapítva: 1918. TELEFON: 22-24

INGATLAN

2000

négyszögöl telek
3 drb. 7 lakásos házzal
jó hozammal eladó.

Cím a kiadóban. 6284

VÉTEL-ELADÁS

Zongora, keresztthuros, bécsi gyártmányu, eladó. Bul. Carol 5. 6229

Rádiók, kerékpárok 125 lei heti részletfizetésre kapható gyári lerakattal. Str. Marie Chendi 9., udvari raktárban 5218

Boroshordókat, használtakat, keresek megvételre, 7 és 8 hektósokat. Címeket a kiadóba kérek.

Rollós irattárszekerényt és kisebb kartotékszekerényt megvételre azonnal keresek. Cím a kiadóban. 6129

Aszokhordók, 35, 40, 55 hl., prések, bor-szivattyu, szőlőmalom, kádak kifogástalan állapotban eladó. Cím a kiadóban. 6247

Dióhálók, ebédlők,

kombináltsekreány, tróasztalok, oszil-lárok, tüstölt tölgy uriszoba, antik báló, biedermaier ülőgarnitúra, fiókos seoretair, antik szekrények és vitrinek nagy választékban.

Zálogkölcsonöket

közvetítünk. Előleg: adunk, zálog-céduláját olcsón összeadjuk.

TEMPO bizományi üzlet,
Fischer Eliz-palota.

Transport-hordók, 2 vaskályha, kézikocsi eladó. Str. Ec. Teodoroiu 3., Piața Catedraliei mellett. 6237

Jókarban levő különféle butorok, tákrók, gázrezsó olcsón kapható. Str. Eminescu 16., kapualatt balra. 6241

Kombinált díófa-szoba eladó. Megtekinthető 1—6-ig Piața Impăratul Traian 1. sz. alatt. Ugyanott különbejárattal butorozott szoba kiadó. 6237

HATSCHER

Ingtanforgalmi iroda
Arad, Biv. Carol 46. (Lakás ugyanott.)

Nagyjövödelmü bérházak

Főtéri emeletes, masszív bérház, 10 lakáseosztás, üzletek, raktárhelyiségek, nagy telek, 262 ezer hozam, 2.200 ezer. — Állomáshoz közel emeletes, masszív, kettős telekre épült, 170 ezer hozammal, 1.250 ezer. — Iancu-térhez közel útjáróház, nagyobbbrészt komfortos, közepnagy lakásokkal (részben új), 156 ezer hozam, 1.200 ezer. — Új társadalom biztosító táján emeletes, tizlakásos, 85 ezer hozammal, 780 ezer. — Szorb templomhoz közel üzletes sarokbérház, 3, 2 és 1 szobás lakások, pince, közművek, 90 ezer hozam, kedv. fiz. felt., 750 ezer. — Központköz közel sarokház, nagy, uccafronton, 84 ezer hozam, 600 ezer. — Belváros főuccájában sarokbérház 5 bérleménnyel, pince, essig, rollók, 54 ezer hozam, 500 ezer. — Színházhoz közel 12 bérleményes (részben fürdőszobás), össz. közművekkel, pince, 60 ezer hozammal, 500 ezer. — Urania-mozi táján renovált és részben új többlakásos, igen nagy területen, közművek, 61 ezer hozam, 400 ezer. — Catedraliei-térhez közel üzletes sarokház, 36 ezer hozammal, több lakással, 330 ezer. — Mosóczy-telep masszív, magasföldszintes bérház, 10 komplett lakás, külön házim. lakás, nagy uccafront, 36 ezer hozam, 310 ezer. — Rendőrséghez közel alapincézett bérház, több lakással, vízvez., shone, 27 ezer hozam, 225 ezer. — II. kerületi magasföldszintes, négylakásos, külön kisebb bérlemények, 24 ezer hozam, 220 ezer. — Építő iparus otthonhoz közel többlakásos sarokház, 24 ezer hozammal, majdnem telekterületen, 210 ezer. — Saguna-ut táján hétlakásos, 23 ezer hozammal, 200 ezer. — Seminariumhoz közel 1x2, 2x1 szobás teli lakások, 18 ezer hozam, 170 ezer. — Iancu-térhez közel négybérleményes, kedv. fiz. felt., 170 ezer. 6243

Legújabb jelentéseink:

Bizalmat szavazott az angol alsóház a Chamberlain-kormányának

Csehszlovákiai kérdésekkel ostromolták a külügyi államtitkárt. — Novemberig elnapolták az alsóház ülését

London. Az angol alsóházban csütörtökön a munkáspárti ellenzéki koalíció tagjai a csehszlovákiai legújabb helyzetre vonatkozó tájékoztatásért ostromolták a kormányt. Butler angol külügyi államtitkár azonban kijelentette, hogy ebben a kérdésben nincs semmi újabb közölni valója.

Az egyik képviselő azt kérdezte, hogy vajon mit tesz az angol kormány Benes lemondott elnök személyes biztonságáért. A kérdést az alsóház minden oldaláról heves ellentmondások fogadták. A képviselő következő kérdése az volt, hogy értesült-e vajon az angol kormány a csehországi közvélemény külpolitikai irányváltoztatásáról Angliával és Franciaországgal szemben és igaz-e, hogy szoros megegyezésre törekednek Németországgal? A kérdésre az angol külügyi államtitkár nemmel válaszolt.

Egy másik képviselő a következőket kérdezte: Tudomást vett-e az angol kormány a cseh politika irányváltoztatásáról, amelyről Benes is nyilatkozott legutóbbi rádióbeszédében?

A kérdésre Chamberlain miniszterelnök a következőket válaszolta: — Az angol kormány élénk figyelemmel kíséri a csehszlovákiai helyzetet és annak összes eredményeit.

Az egyik interpelláló azt kérdezte, tud-e a kormány arról, hogy

lelgyverzett lengyel és magyar csapatok támadást intéztek a cseh határok ellen?

Butler államtitkár: — Jó lenne, ha képviselő ur a kérdést előbb írásban jelentené be.

Egy képviselő a következő kérdést intézte a kormányhoz: Gondol-e az angol kormány arra, hogy

a szlovének és a magyarok fegyveres támadása ellen lépéseket tegyen?

Butler: Nincs tudomásom arról, hogy a magyarok és szlovének részéről bármely támadás veszélye fenyegetne. Ugy tudom, hogy

a cseh kormány a lengvelekkel és a magyarokkal tárgyalásokat folytat és az angol kormány figyelemmel kíséri ezeket a tárgyalásokat.

Amelyekre nézve bizonyos ígéreteket adott. Ami pedig a szlovénokat illeti, a képviselő ezeket bizonyára összetéveszti a szlovákokkal.

Atlee őrnagy azt kérdezte, hogy megfontolta-e a miniszterelnök azt az előterjesztést, hogy a ház üléseit elnapolja, mielőtt a Csehszlovákiának adandó kölcsönről és a jelenlegi külpolitikai helyzet ügyében beállott változásokról döntenének.

Chamberlain: Ezekről a kérdésekről egyelőre még nincs itt az ideje tárgyalni.

Még több fontos szempontot nem döntöttek el és ennél fogva ezek az ügyek még nem lehetnek parlamenti vita tárgyai.

Végül az alsóház az interpellációk befejeztével 313 szavazattal 150 ellenében elfogadta a kormány indítványát, hogy az alsóház ülését november 1-ig elnapolják. Beavatott politikai körökben úgy hírlik, hogy Csehszlovákia, Benes lemondása után, előbb-utóbb kilép a Népszövetségből. Egyidejűleg Lengyelország is ott fogja hagyni a Népszövetséget.

Az alsóház ezután 366 szavazattal 144 ellenében bizalmat szavazott a kormányának.

Az alsóház elfogadta a kormány javaslatát, majd pedig tovább folytatták a külügyi vitát, melynek következő szónoka Jean Glimour volt, aki utalt arra, hogy Csehszlovákia korántsem szenved annyit, mint amennyit nyílt háború esetén szenvedett volna. Mac Gouwer szélsőbaloldali munkáspárti volt a vita utolsó felszólalója, aki kijelentette, hogy nem helyesli a kormány politikáját, de ha a kormányfő el tudta háritani a háborút, diadalra juttatta a józan ész szavát, min-

denkinek meg kell mondani: helyesen cselekedtél, te jó és hűséges szolga. Ezt a kijelentést lelkes élienés fogadta.

Több képviselő az alsóház mai ülésén azt kérte, hogy

a Szudeta-vidékről elmenekült zsidók ügyében keressék meg az eviani bizottságot.

Ezzel kapcsolatban Butler a következőket jelentette ki:

Azt hiszem, hogy tudja a ház, hogy ebben a bizottságban 25 állam van képviselve, biztos vagyok benne, hogy a bizottságnak az elnöke tudatában van a kérdés fontosságának és ennek megfelelőleg fog intézkedni. Egyik munkáspárti képviselő kérdést intézett a kormányhoz, hogy vajon felhívta-e a német birodalom figyelmét

a kisebbségi szerződésekre,

amelyeket a szudetavidéken is alkalmazni kell, annál is inkább, mivel a nemzeti-szociálisták uralomrajtása idején igen sok német menekült a birodalom területéről Csehszlovákiába. Chamberlain kijelentette, hogy ebben az ügyben nem keresték meg a német kormányt.

— A német kormány — mondotta Chamberlain miniszterelnök — nem alkalmazza a kisebbségi szerződéseket, következésképpen nem fogadhatom el azt a feltevést, hogy ezek a szerződések a Csehszlovákiába menekült németekre is vonatkoznak.

A munkáspárti képviselő ezután megkérdezte Chamberlain, hogy ez talán azt jelenti, hogy az angol kormány nem tesz semmit ezeknek a menekülteknek az érdekében?

Chamberlain: Nem ez volt a kérdés.

Ezután Winston Churchill szólalt fel, aki az elnapolás vitájához hozzászólva kijelentette, hogy nem akar erről az alkotmányellenes jelleggel bíró indítványról vitatkozni, azonban tiltakozik az ellen, hogy a parlamentet éppen abban az időben zárják be, amikor az ország a legnagyobb válságon megy át. Churchill kijelentette, hogy egy olyan folyamatnak a kezdetét látja ebben, amely más országokban egy ember parancsuralmának a bevezetését eredményezte.

A Csehszlovákiának nyújtandó kölcsönnel kapcsolatban Chamberlain miniszterelnök kijelentette, hogy ennek érdemleges megvitatásáról csak akkor lehet szó, amikor a csehszlovák köztársaság belső helyzete végleges rendezést nyer és amikor birtokában lesz Németország és Olaszország kezességének is. Másikülönben, ha a szűkség úgy kívánja, a parlamentet a kitűzött határidő előtt is összehívhatják. Napirendre térve, Noel Baker, az ellenzéki munkáspárt képviselője hangsúlyozta, hogy a történelem fogja majd bebizonyítani azt, hogy

Hitler csak azért nem kezdett háborúba, mert hadvezérkara nem tartotta tanácsosnak, hogy ilyen eszközöz fölvamodjék. Baker képviselő szerint az angol kormány az országot válsághól-válságba viszi,

amelyet végül is katasztrófa fog elnyelni.

Több más jelentéktelen hozzászólás után Atlee őrnagy, az ellenzéki pártok nevében beszélt. Rámutatott arra, hogy a fegyverkezés meggyorsítása nem tudja letörölni a müncheni hibákat.

A felfegyverkezés — szerinte — a békén kívül a szabadságot is biztosítja.

Eppen így Csehszlovákia is biztosította a békét, azonban a nép elvesztette szabadságát. Atlee őrnagy kijelentette, hogy Chamberlain ezekkel a parancsuralmi módszerekkel semmit sem nyerhet az angol nép előtt és magatartásának hatása legveszedelmesebb lehet a gyarmatokon.

— Arra fognak-e önök várni — kérdezte Atlee őrnagy. — hogy a gyarmat-ügyben ultimátum elé állítsanak minket?

— Ha a világ békét akar — mondotta a munkáspárti vezér — vissza kell térni a jog uralmához.

Ezután ismét Chamberlain beszélt, aki hangsúlyozta, hogy meglepéssel tölti el az a tudat, hogy az ülésen a szenvedélyes hang vesztett erejéből és hogy az alsóház az általános helyzetet alapos megfontolás tárgyává tette. Megemlékezett arról, hogy gyávasággal, gyengeséggel, kérkedéssel gyanúsították meg. Visszajuttatva az elmúlt napokra meg vagyok győződve róla — mondotta Chamberlain — hogy tevékenységem által elhárítottam a háborút, mert ezt bárki megtehet volna helyemben. Biztos vagyok benne, hogy igazam volt, amikor így cselekedtem. Majd csejtette a háború borzalmaát és azt a kiméltlen ördöklést, amelyet az elhárított háború előidézett volna. Nézete szerint kizártnak tartja, hogy az angol nép ilyent elfogadhatna, azon eset kivételével, amikor meg van győződve róla, hogy létérdekeiért harcol. Ezután Chamberlain kijelentette, hogy annak a huszezer levélnek és sürgönynek csak egy kevés részét olvasta át, amelynek minden sorából az tűnik ki, hogy a levélnek írói nem látják háborus okot fenntartani.

A miniszterelnök beszédét a ház minden oldalán nagy éljenzéssel fogadták és ezzel az ülés véget ért.

Az utolsó percben!

Feltűnéstkelő tanácskozások Varsóban

A Magyar Távirati Iroda jelenti, hogy Csáky István gróf, meghatalmazott miniszter, a magyar külügyminiszter kabinetfőnöke Sebess Jenő személyi titkára kíséretében szerdán repülőgéppel Varsóba utazott. Beck lengyel külügyminiszter még szerdán este hosszabb megbeszélést folytatott Csáky Istvánnal és ezen a tanácskozáson jelen volt Hory András varsói magyar követ is. Csütörtökön délelőtt Beck külügyminiszter másodízben fogadta a magyar kiküldöttest, aki ezúttal is a varsói magyar követ társaságában tárgyalt hosszasan a lengyel külügyminiszterrel. A lengyel lapok nagy jelentőséget tulajdonítanak a magyar kormány kiküldött varsói tartózkodásának. Valamennyi lengyel lap hosszabb cikket közöl az erről szóló hírről.

Legújabb sport!

Ferencváros — Ujpest 3:1 (0:1)

Budapestről jelentik: A Ferencváros csapata ma délután tartotta meg nagy közönség jelenlétében nemzetközi ligabajnoki mérkőzését az Ujpesttel. Az eredmény 3:1 (0:1) a Ferencváros javára.

Állítólag elmarad a román — magyar futballválogatott találkozója

Egyes lapok szerint elmarad, mások szerint már össze is állították a magyar válogatott csapatot

A „Gazeta Sporturilor“ csütörtöki száma első oldalán közli a budapesti telefonértesítést, amely szerint a magyar válogatott csapatot máris összeállították az október 16-án Bucarestben megrendezésre kerülő Románia — Magyarország találkozóra. Eszerint a magyar válogatott a következőképpen áll: Szabó (Hungária) — Polgár (Ferencváros), Biró (Hungária) — Lázár (Ferencváros), Turay (Hungária), Dudás (Hungária) — Kincses (Kispest); Cseh II. (Hungária), Sárosi dr. (Ferencváros), Zsengellér (Ujpest), Titkos (Hungária).

A fenti jelentésnek ellentmond a „Timpul“ legutóbbi számában megjelent értesülés. A „Timpul“ szerint a FRFA távirati értesítést kapott, hogy még nem biztos a 16-iki román — magyar válogatott mérkőzés. A továbbiakban azt írja a lap, hogy bizonyos követelések között ellentét van a két ország futballszövetsége között s amíg ez nem tisztázódik, nem lehet biztosra venni a találkozót.